

ΞΑΝΑ - ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ [Σ]ΤΗ ΣΤΟΑ

ΔΗΜΗΤΡΑ
ΜΑΡΙΝΑ
ΑΝΝΑ

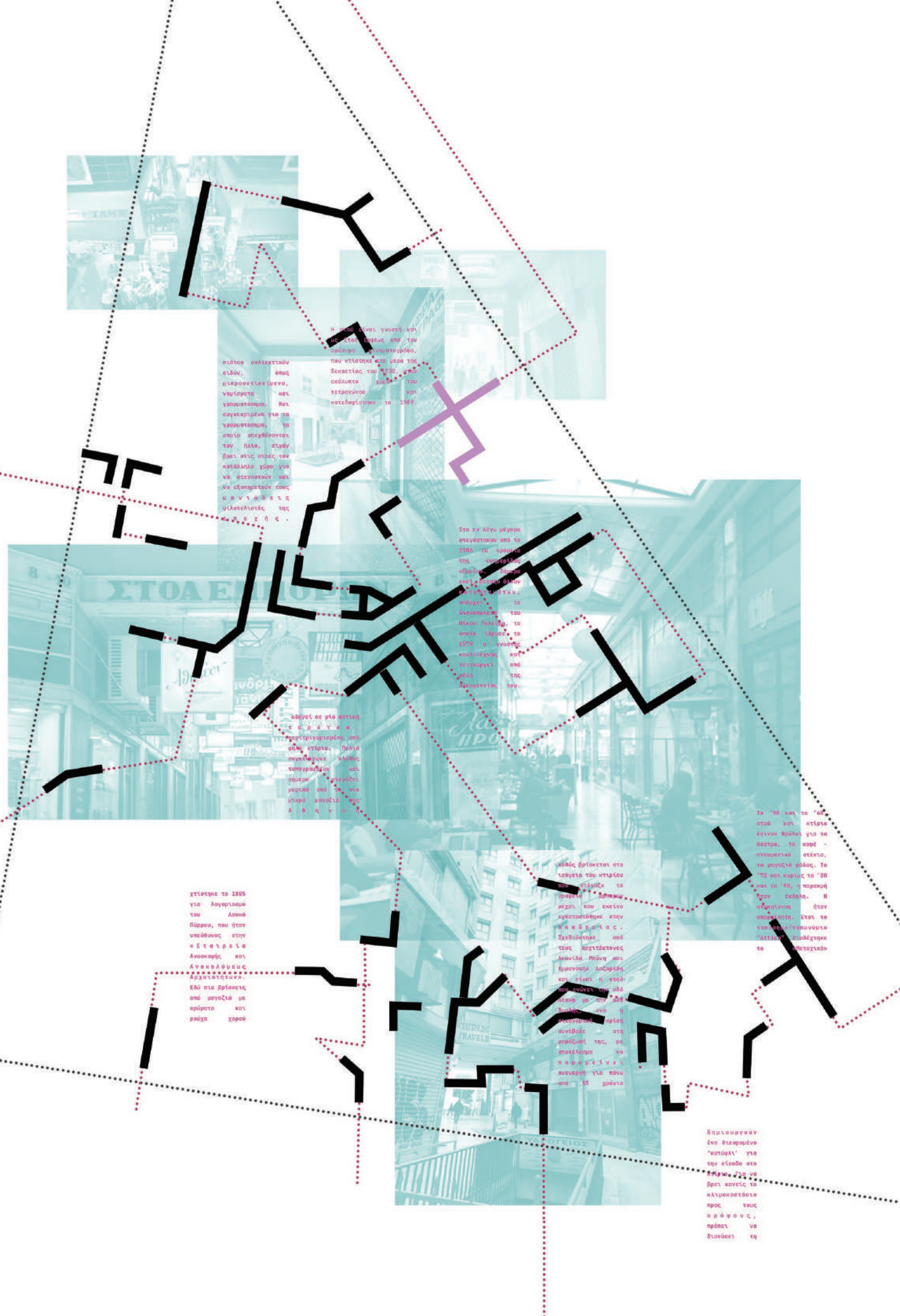
ΓΚΙΚΑ
ΝΙΚΗΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΠΑΚΟΓΕΩΡΓΟΥ

ΕΠΙΒΛ. Σ.Σ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

00_ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛ	8
01_ΑΝΑΛΥΣΗ	ΣΕΛ	14
02_ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	ΣΕΛ	30
03_ΠΡΟΤΑΣΗ	ΣΕΛ	42
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΣΕΛ	90

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ίδια είναι γνώση και
 είναι μέρος από τον
 χώρο που δημιουργείται,
 που υφίσταται από την
 δραστηριότητα του
 ατόμου και
 υφίσταται το 1949.

Στην ίδια μέση
 στεγασμένων από το
 1960 το κτίριο
 της οικογένειας
 «Παύλος» στην
 οδό Κωνσταντίνου
 Παύλου, το
 οποίο υφίσταται
 από το 1970 η
 οικογένεια και
 υφίσταται από
 την οικογένεια του
 Παύλου.

Δίνεται σε μία στιγμή
 ο χρόνος και η
 δραστηριότητα από
 την στιγμή. Η ίδια
 οικογένεια είναι
 συνεχώς και
 υφίσταται από την
 στιγμή και την
 στιγμή.

Το '90 και το '95
 από την στιγμή
 είναι μέρος για να
 υφίσταται, το οποίο
 υφίσταται στην
 στιγμή. Η
 οικογένεια είναι
 συνεχώς. Η ίδια
 οικογένεια υφίσταται
 από την στιγμή και
 την στιγμή.

Η ίδια υφίσταται στο
 χώρο της στιγμή
 και υφίσταται το
 οποίο και υφίσταται
 στην στιγμή. Η
 οικογένεια υφίσταται
 από την στιγμή και
 την στιγμή.

Υφίσταται το 1985
 για λειτουργία
 του Ανομή
 Παύλου, που ήταν
 υφίσταται στην
 οδό Κωνσταντίνου
 Παύλου και
 υφίσταται από
 την στιγμή και
 την στιγμή.

Δημιουργούν
 ένα διακριμένο
 'χώρο' για
 την στιγμή στο
 οποίο υφίσταται
 από την στιγμή και
 την στιγμή.

“Architecture means to visualize the genius loci, and the task of the architect is to create meaningful places, whereby he helps man to dwell. A place is a space which has a distinct character. Since ancient times the genius loci, or spirit of place, has been recognized as the concrete reality man has to face and come to terms with in his daily life. Architecture represents a means to give this reality an explicit form, and the task of the architect is to create meaningful places where people can live their lives and feel connected to their surroundings.”

Christian Norberg-Schulz, *Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture*

Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά στην ανασυγκρότηση ενός αστικού δομημένου μεν, κενού δε χώρου, με σκοπό τη δημιουργία ενός τρίτου χώρου στην καρδιά της πόλης. Στο σημερινό αθηναϊκό αστικό τοπίο, και κατ' επέκταση στον τρόπο ζωής της πόλης, η έλλειψη τρίτων χώρων είναι πιο αισθητή από ποτέ. Η έννοια του 'τρίτου χώρου' ('thirdspace') που αποτελείται από κοινωνικές και χωρικές πρακτικές ενσωματώνοντας τον πραγματικό και τον φανταστικό κόσμο των εμπειριών, των συναισθημάτων, των γεγονότων, κλπ. Πρόκειται για έναν επινοημένο κοινωνικό χώρο, έναν χώρο μετάβασης μεταξύ περιοχών μέσω του χρόνου που περιλαμβάνει τόσο τον δομημένο χώρο όσο και το κοινωνικό περιβάλλον μαζί με τους χώρους αναπαράστασης και την ενεργητική άμεση εμπειρία (Soja, 2001).

Αναζητώντας το κατάλληλο πεδίο δράσης για χώρους αναζωογόνησης της αστικής κοινωνικότητας στην Αθήνα, ξεχωρίζουν οι ιδιαίτεροι και εμβληματικοί αλλά παρηκμασμένοι χώροι των στοών. Άλλωστε, η ίδια η χρήση και λειτουργικότητά των στοών στον αστικό ιστό, αυτή της προστατευμένης μετάβασης, δίνει τη βάση για μια εννοιολογική ανάγνωση της χωρικής οργάνωσής τους. Αυτή η προσέγγιση, της ανάγνωσης του ίχνους και συνεπαγωγικά της μνήμης του τόπου, είναι που έδωσε το θεωρητικό υπόβαθρο για τη συνέχεια της εργασίας. Η αρχική ιδέα ήταν η δημιουργία ενός δικτύου τρίτων χώρων σε όλες τις στοές του εμπορικού κέντρου, η σύνδεση των οποίων μεταξύ τους θα υποστηριζόταν και θα βελτιωνόταν, μιας και η αδυναμη συνδεση ανάμεσα στις στοές διαφαίνεται στα προβλήματα που έχουμε αναγνωρίσει στην έρευνά μας. Ενισχύοντας την εννοιολογική μας προσέγγιση, επικεντρωθήκαμε στην επανεξέταση της πρότερης χρήσης των στοών, μιας και πολλές από αυτές, είχαν ιδιαίτερα σαφή χαρακτήρα, με εξειδίκευση στην τυπογραφία, το ύψασμα, το βιβλίο. Εκτός από την εξειδίκευση των στοών, διακρίναμε κι ένα ακόμα ίχνος της χρήσης τους ανά τα χρόνια, το οποίο ήταν αυτό του καταφυγίου, καθώς οι στοές σε πολλές περιπτώσεις έχουν αποτελέσει άτυπα καταφύγιο για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Η δημιουργία ενός πιο οργανωμένου καταφυγίου, ενός χώρου προσβάσιμου όσο περισσότερες ώρες την ημέρα είναι δυνατόν από όλους τους κατοίκους της πόλης το οποίο να φέρνει κοντά χωρίς διακρίσεις αντί να απομακρύνει ήταν ένας σημαντικός στόχος.

Τελικά, περιορίσαμε το θέμα μας σε μία στοά-παράδειγμα που πληρούσε τις εξής προϋποθέσεις είχε εγκαταλειφθεί, στο παρελθόν είχε συγκεκριμένη χρήση και αυτή η χρήση αφορούσε και στην κοινωνικοποίηση και το προηγούμενο μοντέλο είχε αποτύχει. Επιλέξαμε τη στοά του βιβλίου για τους παραπάνω λόγους και εστίασαμε στο δίπολο ανάγνωση του ίχνους - ίχνος της ανάγνωσης. Θελήσαμε ωστόσο να αναβιώσουμε την ανάγνωση στο χώρο αυτό με έναν διαφορετικό τρόπο, όχι τόσο εστιασμένο στο εμπόριο βιβλίου, αλλά περισσότερο στην ανάγνωση μέσω διάφορων μέσων, την κοινωνικοποίηση μέσω της ανάγνωσης και της ανοιχτής εκπαίδευσης, καθώς και της ανάγνωσης της ίδιας της πόλης, δημιουργώντας μια μικρογραφία της στη στοά. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται η στοά Αρσακείου-Βιβλίου ως μια περίπτωση μελέτης, ερευνώντας και αναδεικνύοντας τις αστοχίες των προηγούμενων μοντέλων λειτουργίας της, τα οποία ήταν πιο εσωστρεφή και αποκομμένα και στοχεύοντας να την ανοίξουμε αγκαλιά προς την πόλη.

Μακροπρόθεσμα, στόχο αποτελεί η δημιουργία ενός νέου δικτύου ζωτικών χώρων στις υπόλοιπες εγκαταλελειμμένες στοές του ιστορικού κέντρου. Με αυτόν τον τρόπο, προτείνεται ένας τρόπος επανακατοίκησης της Στοάς του Βιβλίου και όλων των εγκαταλελειμμένων Στοών του ιστορικού κέντρου και μια επανοικειοποίηση του ίδιου του κέντρου και του αστικού ιστού από τους κατοίκους. Η επιθυμία για ανοικτές σχέσεις με την πόλη και η ανασύνταξη του ίχνους της ανάγνωσης συνθέτουν τον πυρήνα της προσέγγισης μας, με στόχο την ανανέωση και την αποκατάσταση της συνδεσιμότητας του ιστορικού κτιριακού συγκροτήματος με τη σύγχρονη αστική ζωή.

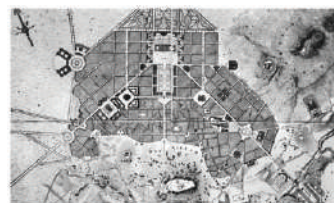

Ως εμπορικό τρίγωνο της Αθήνας ορίζεται πλέον η κεντρική περιοχή που περικλείεται από τους οδικούς άξονες των οδών Σταδίου, Ερμού και Αθηνάς, με κορυφές του νοητού "τριγώνου" τις πλατείες Συντάγματος, Μοναστηρακίου και Ομονοίας, ύστερα από αρκετούς σχεδιασμούς και αναθεωρήσεις των σχεδίων Κλεάνθη και Schaubert από το 1833. Η περιοχή βρίσκεται στον πυρήνα του μητροπολιτικού κέντρου και κατέχει νευραλγική θέση, συγκεντρώνοντας αναπτυξιακές τάσεις, δυναμικές αλλά και στρεβλώσεις μιας πολυκεντρικής πρωτεύουσας.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του πολεοδομικού ιστού στην περιοχή είναι οι στοές, που αποτελούν στοιχεία του ιδιωτικού χώρου σε άμεση επαφή -λειτουργική, οπτική- με το δημόσιο χώρο και εμφανίζουν εξαιρετική πολυτυπία. Εδώ συναντώνται όλα τα είδη των στοών: στοές παράλληλες στο δρόμο, εγκάρσιες στο δρόμο, και ενίοτε διαμπερείς. Οι στοές έχουν τις δικές τους ιστορίες, καθεμία ξεχωριστά, ενώ η κατάστασή τους μεταβάλλεται στο χρόνο από την αλλαγή των αναγκών και των χρήσεων.

Το εμπορικό τρίγωνο συγκεντρώνει ποικίλες επιτελικές δραστηριότητες, όπως γραφεία μεγάλων επιχειρήσεων και τραπεζών, δημόσια κτήρια και υπηρεσίες, καθώς και ένα ευρύ φάσμα εμπορικών χρήσεων από μεγάλα εμπορικά καταστήματα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις χονδρικού και λιανικού εμπορίου, μέχρι μικρά καταστήματα και βιοτεχνίες. Η κατοικία σχεδόν απουσιάζει από το εμπορικό τρίγωνο, αν και από τη δεκαετία του '80 υπήρξαν προσπάθειες ενθάρρυνσης για την επαναφορά της.

σχέδιο Κλεάνθη και Schaubert, 1833

σχέδιο Κλεάνθη και Schaubert - επέκταση, 1833

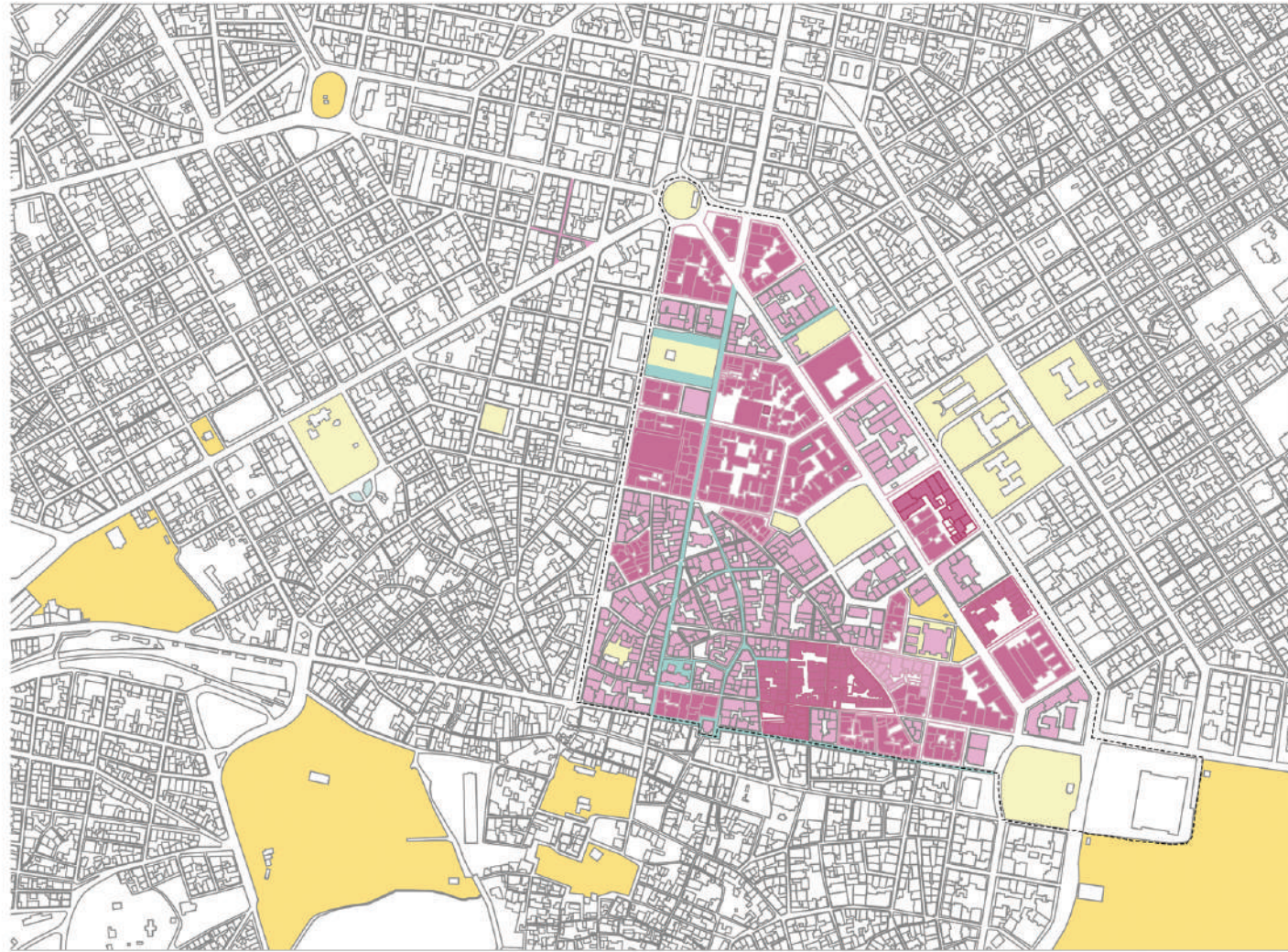

αναθεώρηση σχεδίου Κλεάνθη και Schaubert

χάρτης Αθηνών Ιωάννη Τραυλού

- πράσινο
- κτίρια οικοδομικών τετραγώνων με εσωτερικές οδούς
- περιοχή μελέτης
- πλατείες
- πεζόδρομοι
- υπόλοιπα κτίρια οικοδομικών τετραγώνων περιοχής μελέτης

Υπάρχει πληθώρα εγκαταλελειμμένων ή χωρίς χρήση ισογείων, κυρίως στα οικοδομικά τετράγωνα ανάμεσα στην Αθηνάς και την Αιόλου προς το Μοναστηράκι. Τα κέντρα αναψυχής και εστίασης βρίσκονται κυρίως γύρω από τις πλατείες, με σημαντικότερες αυτές της Αγίας Ειρήνης και της Κλαυθμώνος. Οι πηγές πρασίνου είναι ελάχιστες στο τρίγωνο και περιορίζονται στις πλατείες Κλαυθμώνος, Αγίας Ειρήνης και Συντάγματος. Στις κεντρικές αρτηρίες η φύτευση είναι ελάχιστη, ενώ στους μικρότερους δρόμους το πράσινο εκλείπει εντελώς. Σήμερα, παράλληλα με την ερήμωση των εμπορικών χρήσεων και την εγκατάλειψη των άλλοτε ασύμβατων χρήσεων, αναδύεται η τάση επανακατοίκησης του κέντρου και αποκατάστασης του κτιριακού αποθέματος. Η μείξη των χρήσεων θεωρείται απαραίτητη για την αναζωογόνηση της περιοχής.

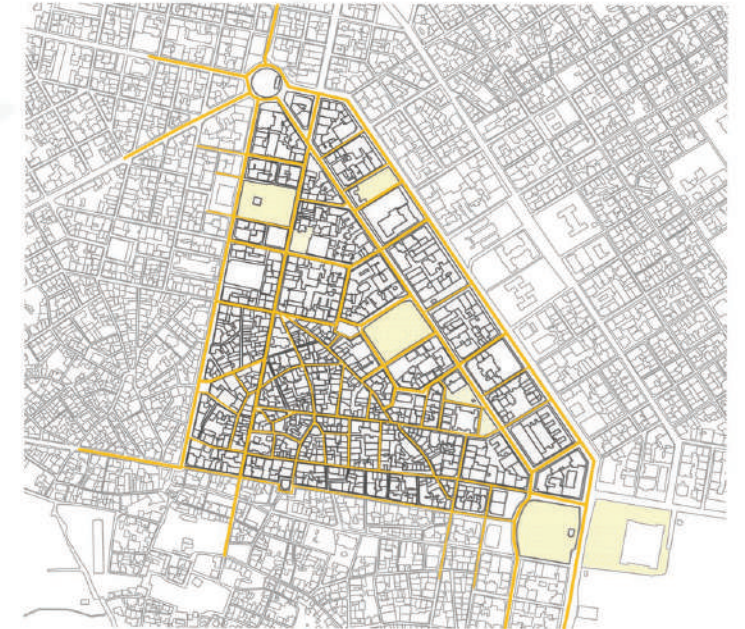
ΧΡΗΣΕΙΣ

- εμπόριο
- εστίαση
- κενά κελύφη
- δημόσια κτίρια & υπηρεσίες

ΚΙΝΗΣΗ / ΣΤΑΣΗ

- στάση
- κίνηση

ΣΤΟΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΤΡΙΓΩΝΟΥ

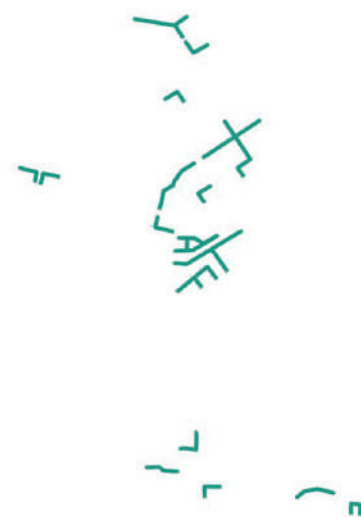
1. Ειρηνοδικείου
2. Φιξ
3. Μάντακα
4. Σανταρότσα
5. Σοφοκλέους 28
6. Σοφοκλέους 18
7. Ορμανίδου & Αθηνών
8. Μεγάρου Α. Σούτσου
9. Αρσάκειου
10. Ειρήνους
11. Αθηνών των
12. Αρμόδιου
13. Παπού & Δημητροκοπούλου
14. Θεοφιλάτου
15. Γρυπάρη του Νεγάρου
16. Ανατολής
17. Τρίστρατα
18. Αραγοτσάνου 8
19. Νικολούδη
20. Πεσμαζογίου
21. Κεστη
22. Ευριπίδου
23. Κοραή & Αθηνών
24. Εστίας
25. Μιχαήλ & Μέρου
26. Παναγιωτοπούλου
27. Ρούβης 26-28
28. Νουτοσοπούλων
29. Ζερμπίνη & Κωνσταντοκοπούλου
30. Λέκκα 14
31. Ερμού των
32. Πισολάνη
33. Υπουργείου Οικονομικών
34. Κολαίτη Π.
35. Σπυριδιλίου & Βουζαντίου
36. Πύρου
37. Ναταρά
38. ΟΔΕΠ
39. Ερμού
40. Νίκης

Στις στοές υπάρχει μια μικρογραφία της κοινωνίας με τα προτερήματα και τις παθολογείες της. Η χρήση της στοάς ξεκινά από την αρχαιότητα, με ψήγματα της αθηναϊκής αυλής και του αρχαιοελληνικού αιθρίου. Πρακτικά αυξάνονται τα τετραγωνικά για εμπορική εκμετάλλευση, δημιουργώντας ένα κατώφλι, ένα «ανάμεσα» που γίνεται ζωτικός χώρος. Έτσι, αναπτύσσεται μια δεύτερη πόλη μέσα στην πόλη. Το ήδη χαραγμένο δίκτυο των κινήσεων από τους οδικούς άξονες διατρέχεται από ένα δεύτερο δίκτυο, που διαπερνά κτίρια και οικοδομικά τετράγωνα, εισχωρεί σε κενά κτιρίων, σταματά και συνεχίζεται στο επόμενο οικοδομικό τετράγωνο διασχίζοντας τον οδικό άξονα.

εγκαταλελειμμένες στοές

Στην Αθήνα, η πρώτη στοά ολοκληρώθηκε το 1883, στο 54 της οδού Ερμού, και ονομάστηκε στοά Μελά, όπου σήμερα στεγάζεται το κατάστημα H&M στο τετραώροφο νεοκλασικό «μετά της υαλοσκεπούς διόδου» του.

Οι εσωτερικές στοές είναι ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο του αστικού ιστού, καθώς αποτελούν ένα παιχνίδι ανακάλυψης για τον διαβάτη, μια πύλη σε έναν κρυμμένο χώρο και μια ανάπαυλα ησυχίας στο πολύβουο κέντρο της Αθήνας, καθώς τα κτίρια γύρω τους τις ηχομονώνουν. Εμφανίζονται σαν αντίστιξη στον δημόσιο χώρο της εσωτερικής αυλής-αιθρίου, χαρακτηριστικό των ελληνικών γειτονιών από τις πρώτες κατοικήσεις. Οι στοές φέρουν και τις προβληματικές τους, λόγω της εσωστρεφούς δομής και ταυτότητάς τους, αν μείνουν αφρόντιστες και χάσουν τη λειτουργία τους.

Η στοά η οποία επιλέχθηκε ως περίπτωση μελέτης, πληροί τις εξής προϋποθέσεις: είχε εγκαταλειφθεί, στο παρελθον είχε συγκεκριμένη χρήση και αυτή η χρήση αφορούσε και στην κοινωνικοποίηση και το προηγούμενο μοντέλο είχε αποτύχει. Επιλέξαμε τη στοά του Αρσακείου - Βιβλίου και εστιάσαμε στο δίπολο ανάγνωση του ίχνους - ίχνος της ανάγνωσης. θελήσαμε ωστόσο να αναβιώσουμε την ανάγνωση στο χώρο αυτό με έναν τρόπο εστιασμένο λιγότερο στο εμπόριο βιβλίου και περισσότερο στην ανάγνωση μεσω διάφορων μέσων, την κοινωνικοποίηση μέσω της ανάγνωσης και της ανοιχτής εκπαίδευσης, καθώς και της ανάγνωσης της ίδιας της πόλης, δημιουργώντας μια μικρογραφία της στη στοά. Σε αυτή περίπτωση μελέτης, ερευνώνται και αναδεικνύονται αστοχίες των προηγούμενων μοντέλων λειτουργίας της, τα οποία ήταν πιο εσωστρεφή και αποκομμένα, και τίθεται ως στόχος το άνοιγμα μίας αγκαλιάς προς την πόλη.

Το 1836 ιδρύθηκε η "Εν Αθήναις Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία" από τους Ιωάννη Κοκκώνη, Γεώργιο Γεννάδιο και Μιχαήλ Αποστολίδη για την προαγωγή της παιδείας του ελληνικού λαού. Το 1837 ιδρύθηκε το πρώτο σχολείο, λειτουργώντας σε ενοικιασμένο κτήριο. Το πρώτο ιδιόκτητο κτήριο της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας θεμελιώθηκε το 1846 στη γωνία των οδών Πανεπιστημίου και Μενάνδρου (σήμερα Πεσμαζόγλου). Τα έξοδα της ανέγερσης οδήγησαν τη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία σε οικονομικό αδιέξοδο.

Τότε ο Απόστολος Αρσάκης ανέλαβε τη χρηματοδότηση και αποζημίωσε την Εταιρεία για όλα τα έξοδα. Το 1852 ολοκληρώθηκε η ανέγερση του Παρθεναγωγείου, που έφερε το όνομα του Αρσάκη. Το Μέγαρο του Αρσακείου, αυστηρού κλασικού ρυθμού με λιτή διακόσμηση, χτίστηκε υπό την καθοδήγηση του αρχιτέκτονα Λύσανδρου Καυταντζόγλου. Το 1900 αποφασίστηκε η ανέγερση κτηρίου επί της οδού Σταδίου, με ισόγεια καταστήματα και δύο ορόφους για τα εξωτερικά σχολεία της Εταιρείας. Ως αρχιτέκτονας επιλέχθηκε ο Κωνσταντίνος Μαρούδης. Τα έργα επεκτάθηκαν στις οδούς Αρσάκη και Πανεπιστημίου, περιλαμβάνοντας τη στοά Αρσακείου, γνωστή για τη γυάλινη οροφή και θόλο της, που επιτρέπουν στο φυσικό φως να διαχέεται.

Για την ανέγερση των νέων κτηρίων κατεδαφίστηκε το κτήριο της δωρεάς της Ελένης Τσοίτσα. Το 1907 ο Ερνέστος Τσίλλερ ανέλαβε την αναμόρφωση της πρόσοψης των κτηρίων της οδού Σταδίου και την επισκευή των προσθηκών των καταστημάτων. Το 1937 άρχισε η κατασκευή του κινηματοθέατρου "Όρφεύς", που κατέλαβε την κεντρική αυλή του μεγάρου. Από τότε, στα κτήρια της οδού Πανεπιστημίου παρέμειναν μόνο οι διοικητικές υπηρεσίες της Φ.Ε., ενώ οι άλλοι χώροι ενοικιάστηκαν για το Ειρηνοδικείο και το Πρωτοδικείο Αθηνών.

Η Στοά τού Βιβλίου στο Αρσάκειο Μέγαρο ιδρύθηκε τον Ιούνιο τού 1996 από τη Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, στο πλαίσιο τού εορτασμού των 160 χρόνων από την ίδρυσή της, το 1836. Αποτελεί προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα κέντρο πολιτισμού στην Αθήνα, ως συμβολή στην αναζήτηση και στον συγκερασμό, μέσω τού βιβλίου, των ιδεών τού παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος. Η πρωτοβουλία αυτή των μελών τού Δ.Σ. τής Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας, και ιδιαίτερα τού Προέδρου και καθηγητή κ. Γεώργιου Μπαμπινιώτη, είναι μια νέα κατάθεση ανάλογης σημασίας και αξίας με την αρχική πρωτοβουλία τής Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας για τη δημιουργία τής περίφημης Ακαδημίας Διδασκαλισσών στα μέσα τού 19ου αιώνα.

Σε αυτό τον ιστορικό και καταξιωμένο χώρο στο κέντρο τής Αθήνας είχαν πραγματοποιηθεί σπουδαία πνευματικά γεγονότα: συνέδρια ελληνικά και διεθνή (σε συνεργασία με το Κέντρο Ελληνικών Σπουδών τού Πανεπιστημίου Χάρβαρντ), επιμορφωτικές ημερίδες, το Ποιητικό Βήμα, παρουσιάσεις βιβλίων, εκθέσεις βιβλίων και έργων τέχνης κ.ά., ενώ τα τελευταία 10 χρόνια στέγαζε το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο, στο οποίο διδάσκουν πανεπιστημιακοί καθηγητές σε πολυπληθές κοινό.

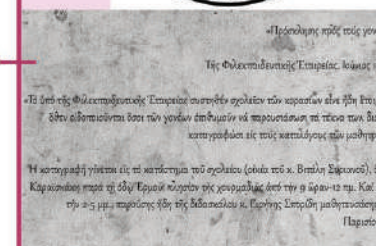

1836

ΙΔΡΥΣΗ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

1837

ΙΔΡΥΣΗ ΠΡΩΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΟΙΚΙΑ ΒΙΤΑΛΗ - ΣΥΡΙΑΝΟΥ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΟ ΚΤΙΡΙΟ

1846

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ

1851

ΑΓΟΡΑ ΟΙΚΙΑΣ ΒΟΥΡΟΥ Σταδίου και Μενάνδρου (σημ. Πεζμαζόγλου)

1867

ΟΙΚΟΔΟΜΙΣΗ ΤΟΣΙΤΣΕΙΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ Σταδίου και Τυπογραφίας (σημ. Αρσάκη)

1868

ΑΓΟΡΑ ΟΙΚΙΑΣ ΒΑΜΒΑ Πανεπιστημίου και Τυπογραφίας (σημ. Αρσάκη)

1900

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟ ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ ΜΕ ΙΣΟΓΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΟ ΟΡΟΦΟΥΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

& ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΣΑΚΗ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ | ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1937

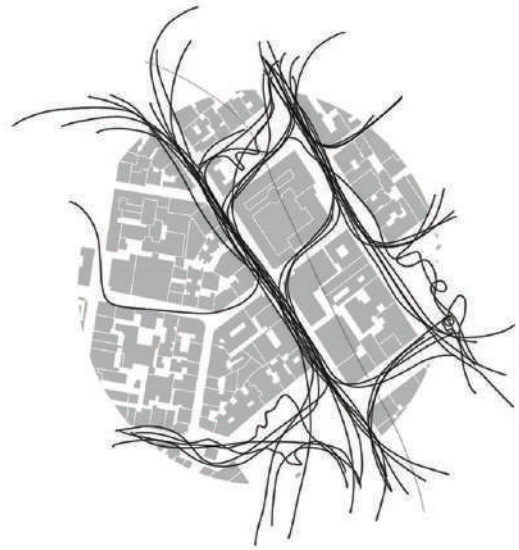
ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟ "ΟΡΦΕΥΣ"

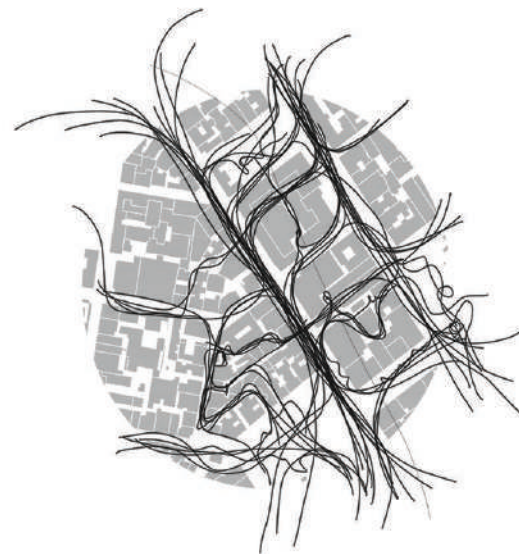
1996

ΣΤΟΑ ΒΙΒΛΙΟΥ

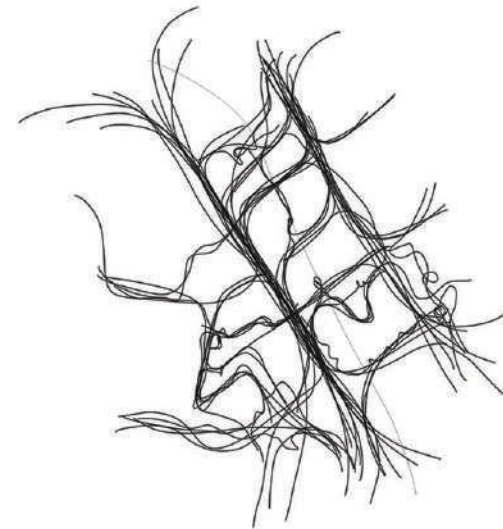

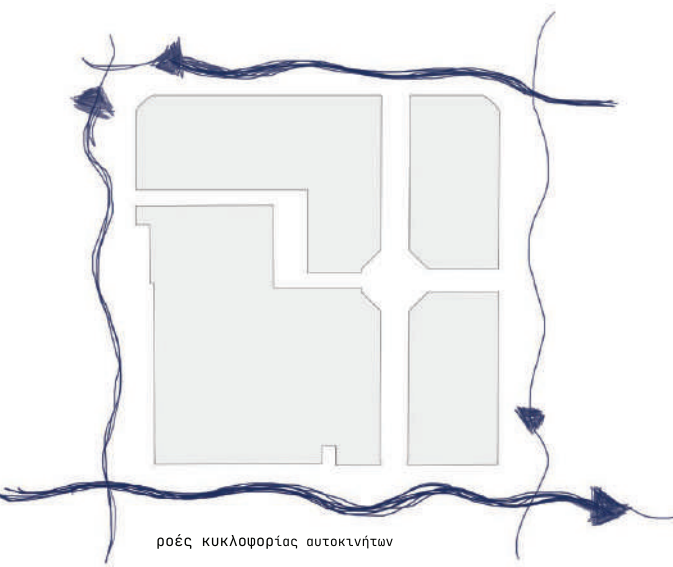
ροές κυκλοφορίας ανθρώπινου παράγοντα πριν την παρέμβαση

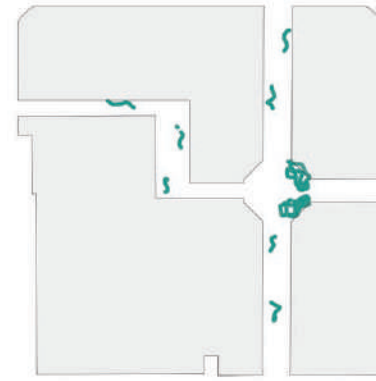
ροές κυκλοφορίας ανθρώπινου παράγοντα μετά την παρέμβαση

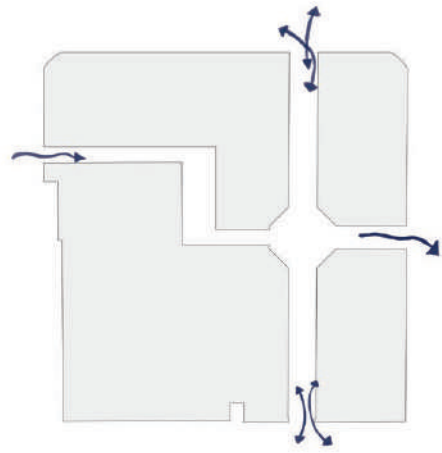
Η ανάλυση και παρέμβαση που διεξάγεται στη προκειμένη περίπτωση σκοπεύει να αποτελέσει παράδειγμα μελέτης και αφετηρία για μια αντίστοιχη διεξοδική μελέτη στα ίχνη της παρελθοντικής ζωής άλλων αντίστοιχων περιπτώσεων αθηναϊκών στοών οι οποίες με τα χρόνια έχουν εγκαταλειφθεί ή αλλοιωθεί πλήρως ως προς το χαρακτήρα και την απεύθυνσή τους. Μέσω αντίστοιχων παρεμβάσεων δύναται να προκύψει ένα νέο δίκτυο αστικών χώρων κίνησης, συνάντησης και δραστηριοποίησης που πυκνώνει τις διακλαδώσεις του υπάρχοντος υπερκορεσμένου δικτύου κίνησης και ζωτικών χώρων στην Αθήνα. Οι χώροι των στοών αποτελούν εξ άλλου μία ήδη υπαρκτή αν και αορατοποιημένη έκφραση μίας τέτοιας προέκτασης.

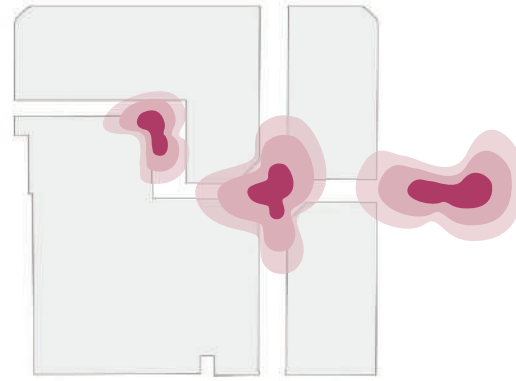
ροές κυκλοφορίας αυτοκινήτων

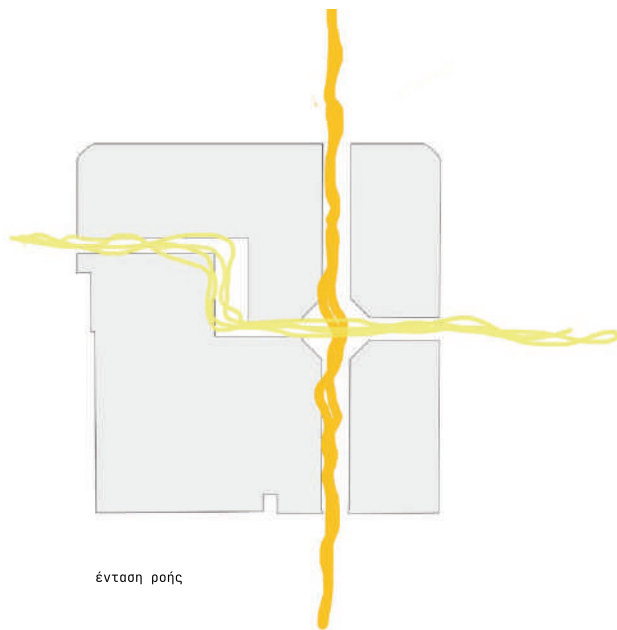
ανθρώπινος παράγοντας

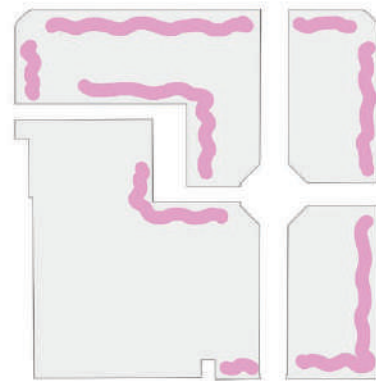
είσοδοι / έξοδοι στοάς

πόλοι ελεξης

ένταση ροής

εσωστρεφείς ζώνες

Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη τον Νοέμβριο του 2022, την πιο πρόσφατη φάση κατά την οποία η Στοά ήταν προσβάσιμη στο κοινό. Οι εντονότερες ροές πεζών και αυτοκινήτων εντοπίζονται στις αρτηρίες Πανεπιστημίου και Σταδίου, με τον άξονα της στοάς Αρσακείου να συνδέει αυτές τις δύο αρτηρίες. Οι εισοδοί στις πλευρές αυτές είναι οι πιο αναγνωρίσιμες, ενώ οι άλλες δύο εισοδοί ελκύνουν λιγότερο κόσμο, περισσότερο για στοχευμένη επίσκεψη στις στοές, όπως για το θέατρο Τέχνης ή για ψώνια όταν λειτουργούσαν τα καταστήματα.

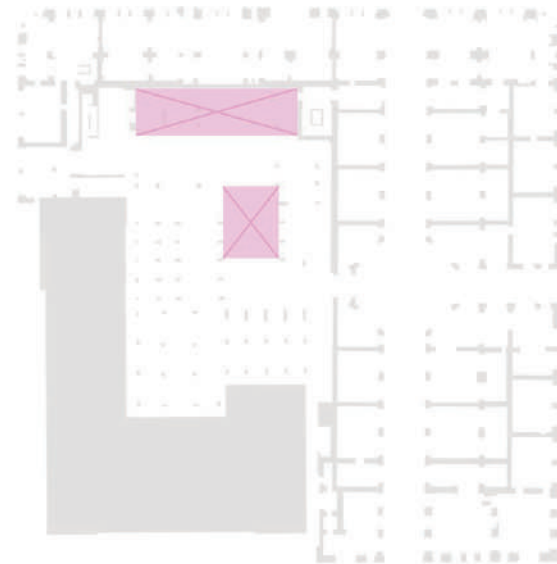
Ο άξονας της Αρσακείου χρησιμοποιείται συχνά ως συντόμευση μεταξύ των δύο βασικών δρόμων που συνδέει, δέχεται γρήγορες κατακόρυφες και ευθείες κινήσεις, ενώ η κίνηση στον άξονα της Βιβλίου είναι πιο αργή, διακλαδούμενη και αραιή. Ο ανθρώπινος παράγοντας παρουσιάζει πύκνωση στο κέντρο της στοάς Αρσακείου, στα όρια του οκταγώνου, κυρίως από άστεγους και χρήστες ουσιών που βρίσκουν εκεί καταφύγιο. Κατά μήκος της στοάς υπάρχουν περαστικοί εν κινήσει καθώς και ορισμένοι μικροπωλητές και μουσικοί δρόμου.

Διαβάζοντας τη στοά ως μία εσωτερική μικρογραφία πόλης, ο άξονας της Αρσακείου αντιστοιχεί σε έναν πολυσύχναστο εμπορικό δρόμο με ισόγεια καταστήματα και λοιπές χρήσεις στους ορόφους. Στο κέντρο της στοάς δημιουργείται μία άτυπη πλατεία, ένας πόλος συζυγής με την πλατεία Σανταρόζα που βρίσκεται σε σχεδόν άμεση σύνδεση με αυτήν, δημιουργώντας ένα περίοπτο και προσβάσιμο προσκήνιο. Η στοά Βιβλίου αντιστοιχεί στην παρασκηνιακή όψη της πόλης, με τα εσωστρεφή και πολύπλοκα στενά. Στην καρδιά της στοάς Βιβλίου υπάρχει δυναμική που επιτρέπει τη δημιουργία ενός ακόμα, πιο κρυφού πυκνωτή, αντίστοιχου με τις μικρές πιάτσες μιας ιστορικής πόλης. Οι εισοδοί της στοάς αποτελούν κατώφλια, τα οποία παρουσιάζουν δυνατότητα να μεταμορφωθούν σε ενεργοποιημένους χώρους μετάβασης αλλά και συνάντησης.

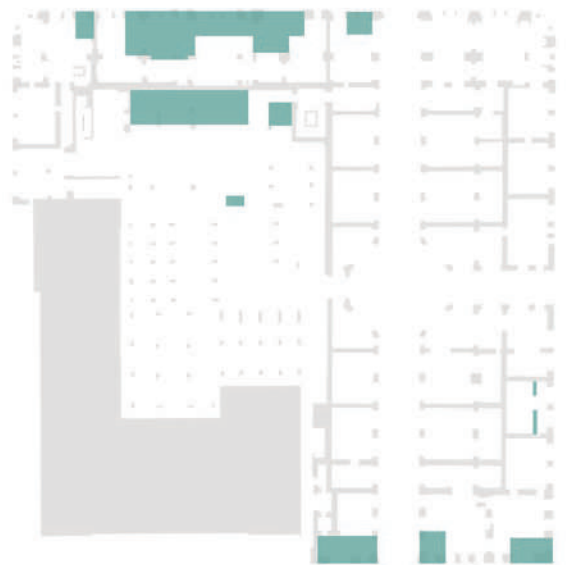

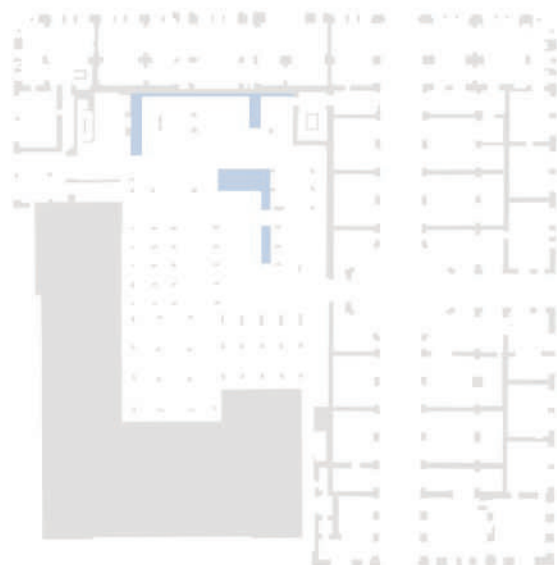
καθαίρεση

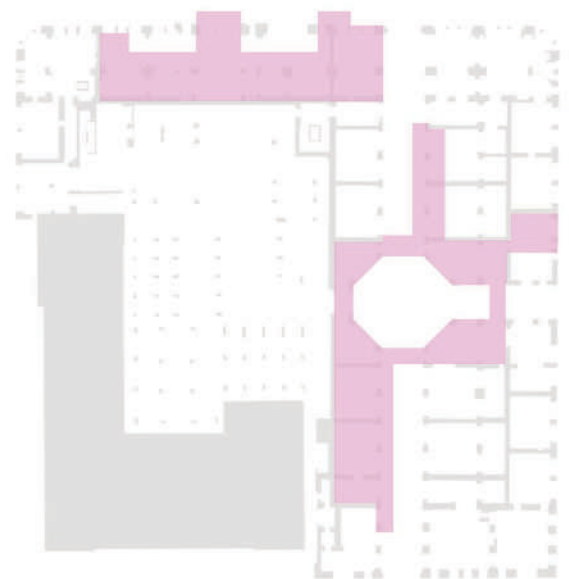
τρύπες

πρόσπινο

νερό

νέο επίπεδο

μεταλλική κατασκευή

Οι παραπάνω ποσοτικές και εμπειρικές αναλύσεις των παρούσων συνθηκών στην ευρύτερη περιοχή και στη στοά, σε συνδυασμό με το ιστορικό τους υπόβαθρο, καθοδήγησαν τις αποφάσεις για την επανάχρηση της στοάς. Οι αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις αναλύονται στα εξής βήματα:

Πρώτον, καταργήθηκαν οι πυκνοί τοίχοι πλήρωσης, κυρίως στη στοά Βιβλίου, με στόχο τη διεύρυνση του κέντρου της στοάς, καθώς και ορισμένων διαχωριστικών στα πρώην καταστήματα της στοάς Αρσακείου.

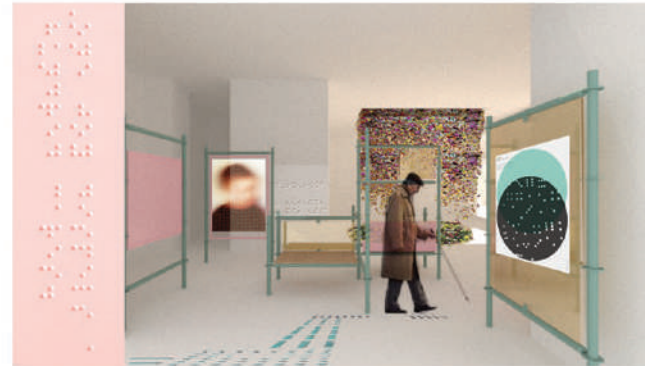
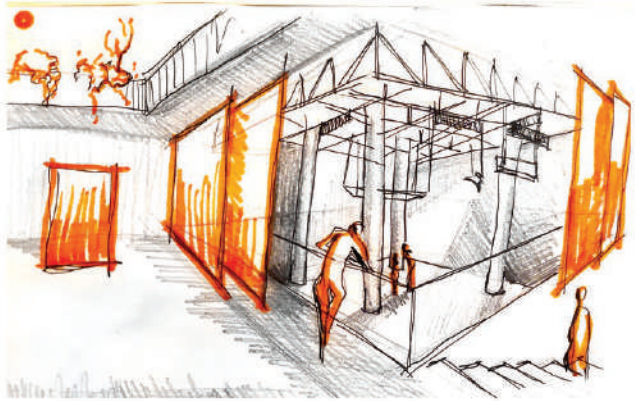
Δεύτερον, καταργήθηκαν οι ανισοσταθμίες ελαφριών κατασκευών που δημιουργούσαν πατάκια στα καταστήματα, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ενιαίο επίπεδο διαμορφωμένο από νέα ελαφριά κατασκευή.

Αφαιρέθηκαν οι παλιές ελαφριές πληρώσεις στα επίπεδα ισογείου και παταριών, στις εξωτερικές όψεις και τις όψεις της στοάς Αρσακείου. Δημιουργήθηκαν νέες ελαφριές πληρώσεις που ακολουθούν τα ίχνη των παλιών χαράξεων, εξυπηρετώντας καλύτερα τις νέες λειτουργίες των χώρων. Καταργήθηκαν το παλιό στέγαστρο στη πλευρά της Σταδίου και το περιστύλιο στην ταράτσα, και δημιουργήθηκαν νέα που ακολουθούν τα ίχνη τους.

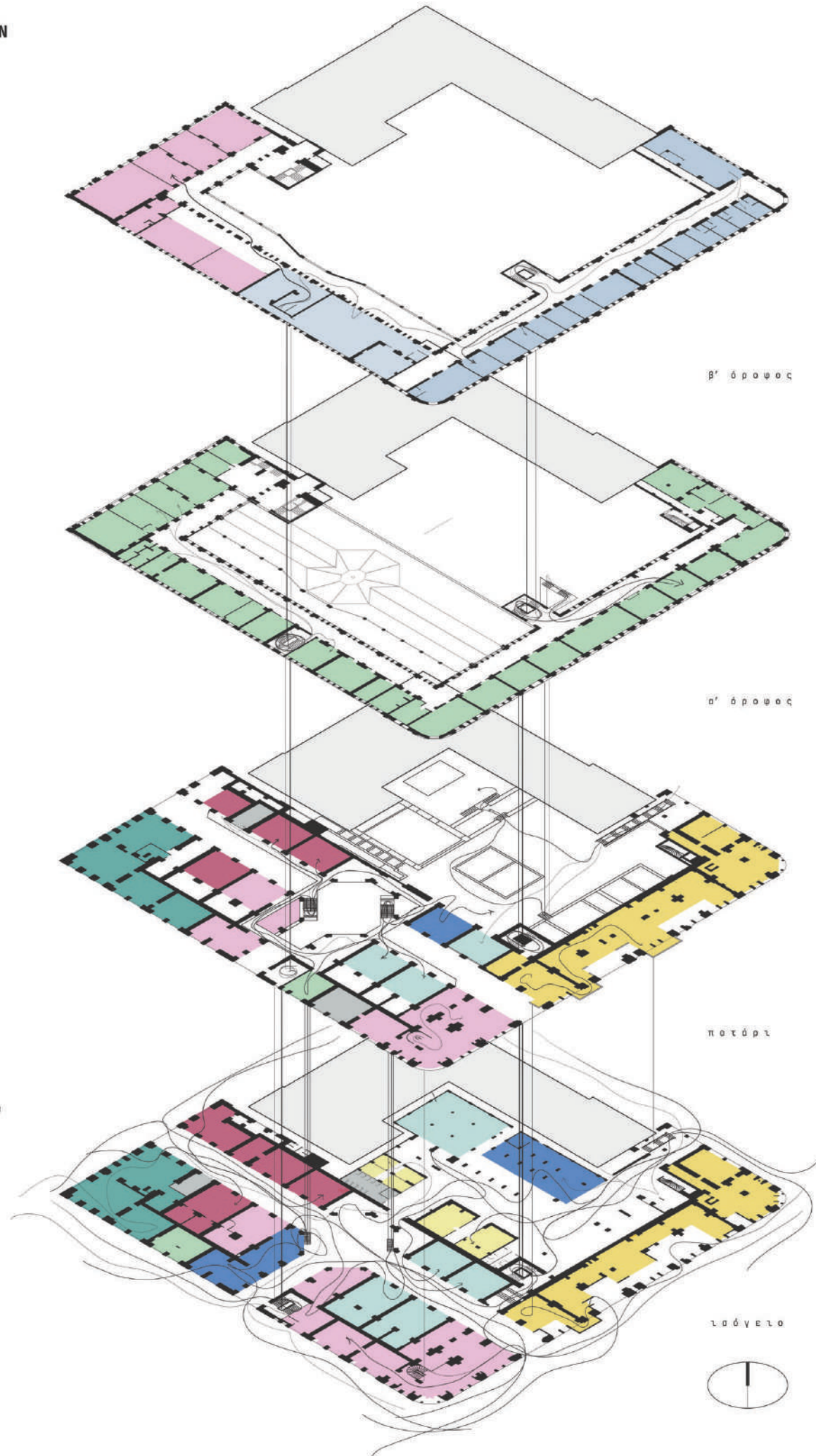
Δημιουργήθηκαν ανοίγματα στις πλάκες που στεγάζουν τη στοά Βιβλίου, επιτρέποντας την εισχώρηση φυσικού φωτός. Το φυτεμένο τμήμα του δώματος της στοάς Βιβλίου "κατεβαίνει", δημιουργώντας κήπο συνεπίπεδο με τη στοά. Εισήχθησαν επίσης ρηχά υδάτινα στοιχεία, δημιουργώντας αισθητηριακά ερεθίσματα ήχου και ανακλώμενου φωτός κατά μήκος της πορείας στη στοά.

Αποδομήθηκαν τα αυστηρά όρια των εξωτερικών όψεων του συγκροτήματος και ο δημόσιος χώρος εισχώρησε με τη δημιουργία μικρο-στοών και στεγασμένων κήπων. Αυτά λειτουργούν ως buffer zones, φίλτρα του νοτίου φωτός και του θορύβου του δρόμου στη πλευρά της Σταδίου, όπου τοποθετήθηκε δανειστική βιβλιοθήκη. Παράλληλα, διευρύνθηκαν οι είσοδοι της στοάς στον πολυσύχναστο άξονά της, ώστε να αποκτήσουν νοητή απόληξη-χωνί που προσελκύει καλύτερα τον επισκέπτη.

Εισήχθη ένα νέο σύστημα μεταλλικών κατασκευών, δημιουργημένων από σύστημα σκαλωσιάς. Το σύστημα αποτελεί έναν αυτοστήρικτο, συνεχή οργανισμό που καταλαμβάνει παρασιτικά το υφιστάμενο κελυφος. Σε αυτό δημιουργούνται κατασκευές μικρής και μεγάλης κλίμακας. Οι μικρής κλίμακας κατασκευές δέχονται κατακόρυφα πάνελα, διαμορφώνοντας μια πιο μυστηριακή και σταδιακή πορεία στο εσωτερικό της στοάς Βιβλίου, ενώ έχουν διττή χρήση ως εκθετήρια. Στους διευρυμένους χώρους των στοών διαμορφώνουν επίσης χώρους στάσης, καθιστικά, ακόμα και μικρές ανταλλακτικές βιβλιοθήκες. Σε μεγάλη κλίμακα, οι κατασκευές στηρίζουν το νέο ενοποιημένο επίπεδο παταριού και τις κατακόρυφες κινήσεις προς αυτό. Όλο το μεταλλικό σύστημα διαθέτει αμέτρητες δυνατότητες μετασχηματισμού, με αλλαγές στη σκαλωσιά και προσαπτόμενα εξαρτήματα που δημιουργούν νέα χωρικά όρια και λειτουργίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ

Οι λειτουργίες που επιλέχθηκαν να στεγαστούν στο συγκρότημα των στοών εντάσσονται σε τρεις βασικούς τομείς: το βιβλίο, την εκπαίδευση και τις παραστατικές τέχνες. Ως επιπλέον στόχος τίθεται η κοινωνική μέριμνα και η ομαλή ένταξη ατόμων από ευπαθείς ομάδες, όπως τα άστεγα και τοξικοεξαρτημένα άτομα, τα οποία ήδη βρίσκονται στην περιοχή. Οι επιλογές αυτών των αξόνων έγιναν με βάση τις παρελθοντικές χρήσεις της στοάς και τον χαρακτήρα και τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής σήμερα. Οι θεματικοί αυτοί άξονες αλληλοπλέκονται, δημιουργώντας χώρους υβριδικής ταυτότητας, όπως το παλαιοβιβλιοπωλείο των Αστέγων, κοινωνικά βιβλιοκαφέ και χώρους ανάγνωσης για άτομα με οπτική αναπηρία.

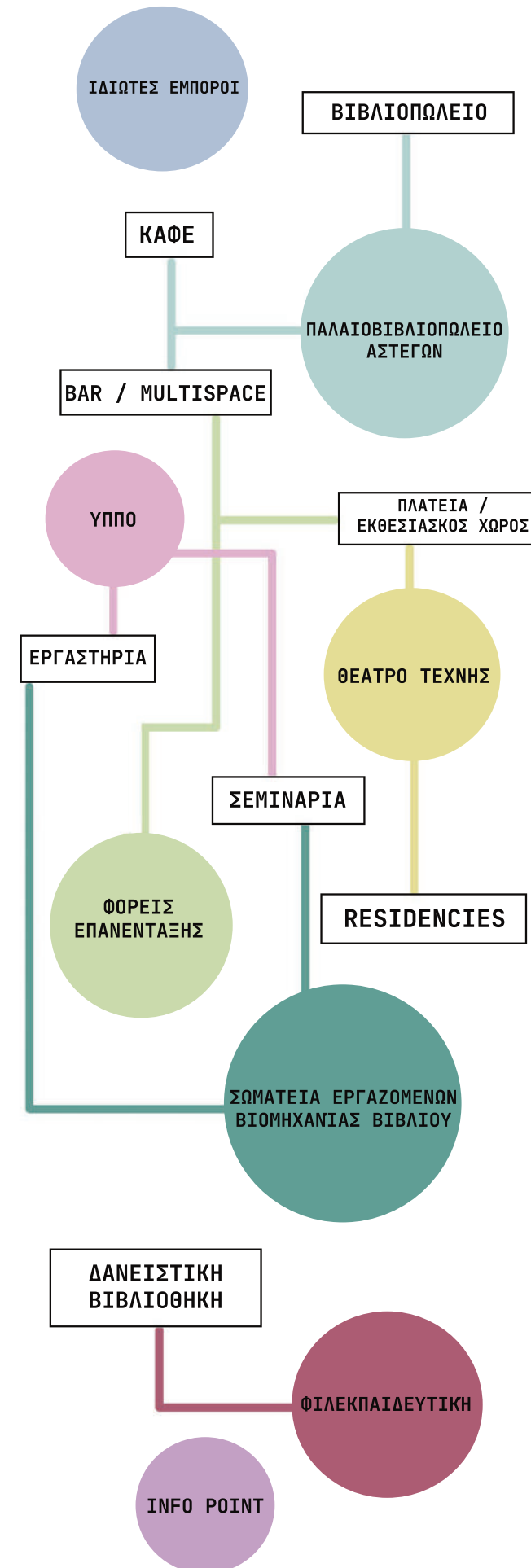
Όσον αφορά στη διαχείριση, ο χώρος προορίζεται να λειτουργεί υπό ένα καθεστώς συν-διαχείρισης από κοινωνικούς, κρατικούς και πολιτιστικούς φορείς.

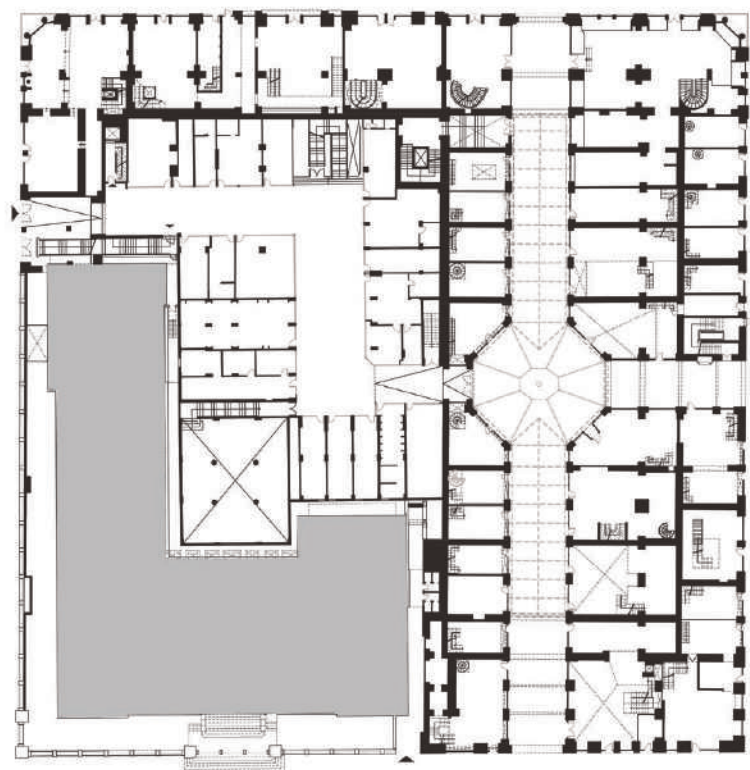
Η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, συνυφασμένη με το χώρο, συνδέεται με λειτουργίες όπως η δανειστική βιβλιοθήκη, δημιουργημένη από τεκμήρια που της ανήκουν, ενώ διεξάγει εκπαιδευτικές δράσεις και σεμινάρια στους αντίστοιχους χώρους. Το θέατρο Τέχνης αποκτά νέο χώρο υποδοχής, νέες σκηνές και χώρους προβών, ενώ διαχειρίζεται και τα καλλιτεχνικά residencies για τα οποία παρέχονται εγκαταστάσεις στους ορόφους του συγκροτήματος.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, σε σύμπραξη με σωματεία εργαζομένων στον χώρο του βιβλίου, υποστηρίζει τη διεξαγωγή πρακτικών εργαστηρίων που αποσκοπούν στη διάσωση απειλούμενων τεχνών σχετιζόμενων με το βιβλίο, όπως η βιβλιοδεσία, η χαρακτηριστική, η τυπογραφία και η εικονογράφηση, ενώ διαχειρίζεται και χώρους που έχουν ως στόχο την πρόσβαση των τυφλών ατόμων στην ανάγνωση, μέσω της εκπαίδευσης στη γραφή και ανάγνωση με σύστημα Braille.

Το παλαιοβιβλιοπωλείο των Αστεγών, το οποίο έχει αντιμετωπίσει επανειλημμένα προβλήματα στέγασης τα τελευταία χρόνια, αποκτά δική του σταθερή στέγη. Οι χώροι εστίασης (cafe-bar) που λειτουργούν σε κομβικά σημεία του συγκροτήματος στελεχώνονται από άτομα ευπαθών ομάδων, όπως οι άστεγοι και οι τοξικοεξαρτημένοι, οι οποίοι καθοδηγούνται εκεί μέσω φορέων που αποσκοπούν στην αυτόνομη επανένταξή τους.

Η συστέγαση όλων αυτών των λειτουργιών σε έναν κοινό χώρο ανοιχτό και συνδεδεμένο με την πόλη καλλιεργεί προοπτικές συνεργασίας και αλληλοπλοκής των επιμέρους δράσεων, δημιουργώντας προσβάσιμες και πολυμορφικές λειτουργίες που θα μεταμορφώσουν τη στοά Αρσακείου-Βιβλίου σε έναν ουσιαστικό τρίτο χώρο, εκκολαπτήριο των αστικών κοινών.

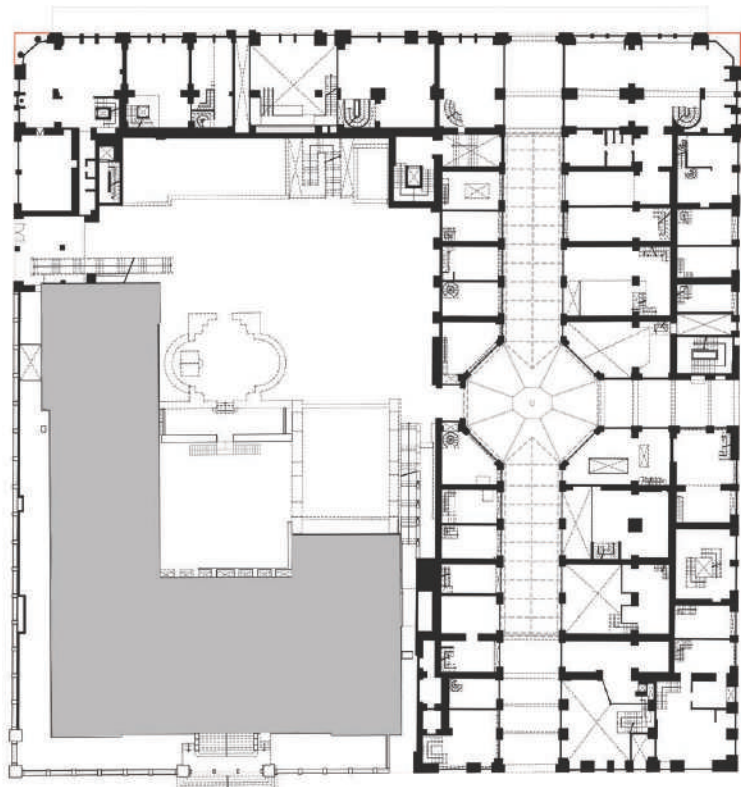

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ [ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ]

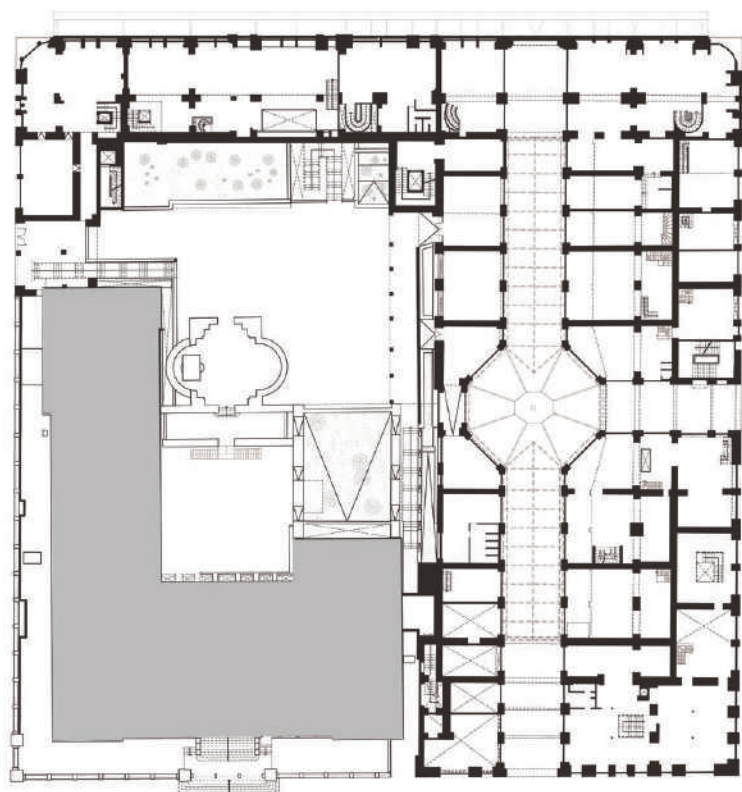

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ [ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ]

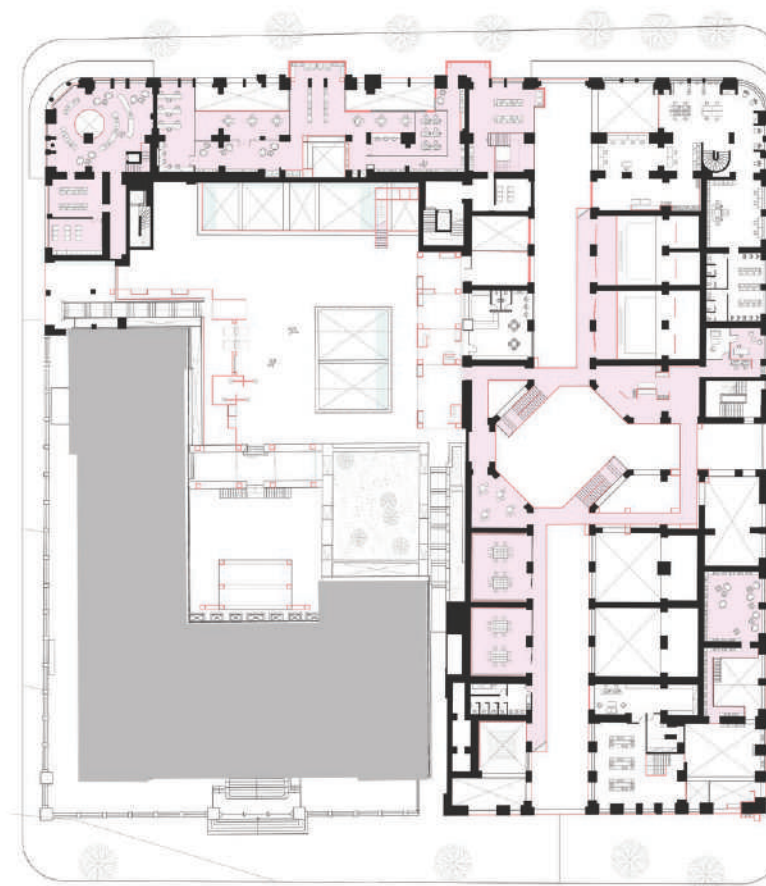

ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΤΑΡΙΟΥ Α' [ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ]

ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΤΑΡΙΟΥ Β' [ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ]

ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΤΑΡΙΟΥ [ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗΣ]

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

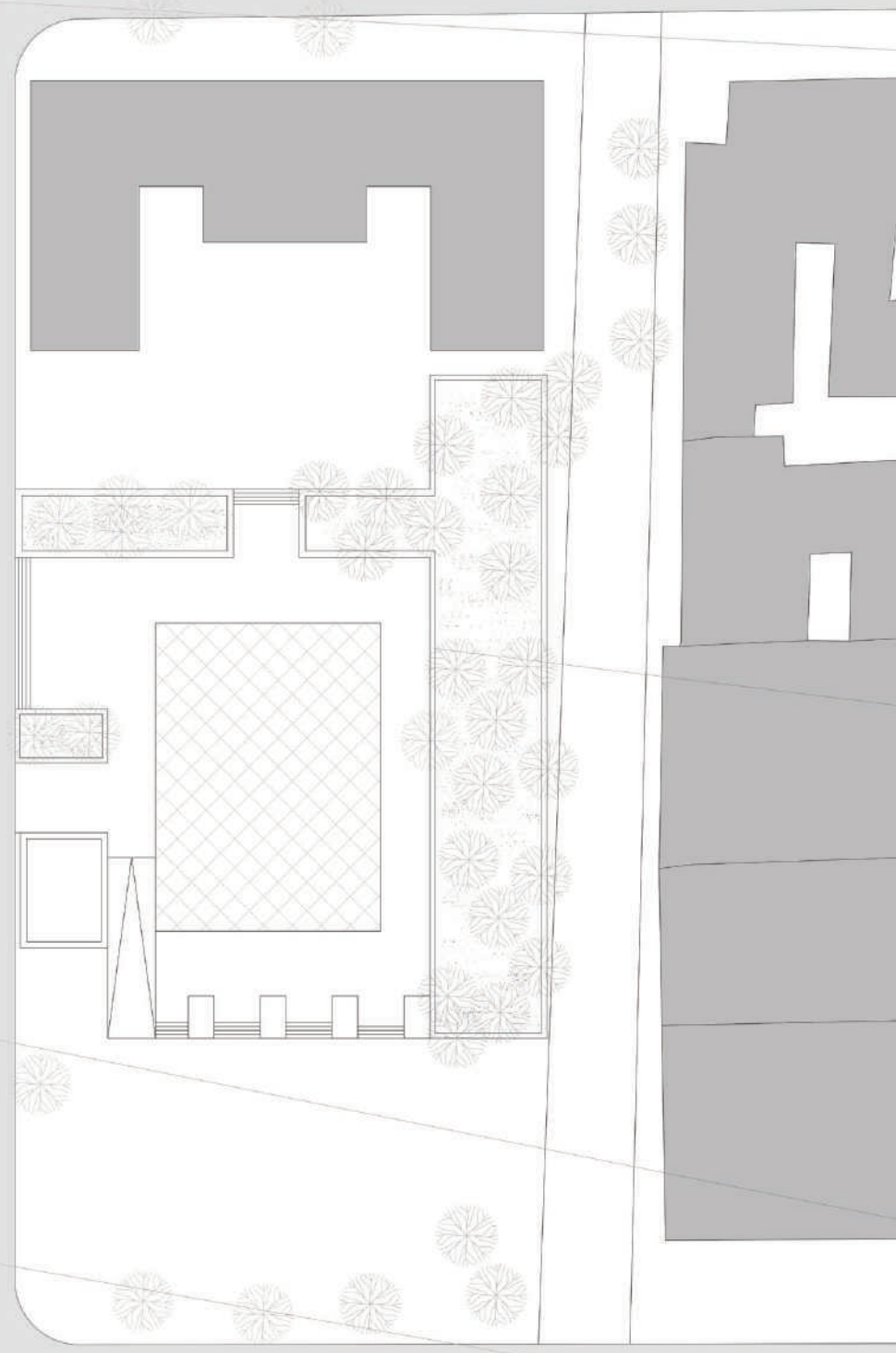
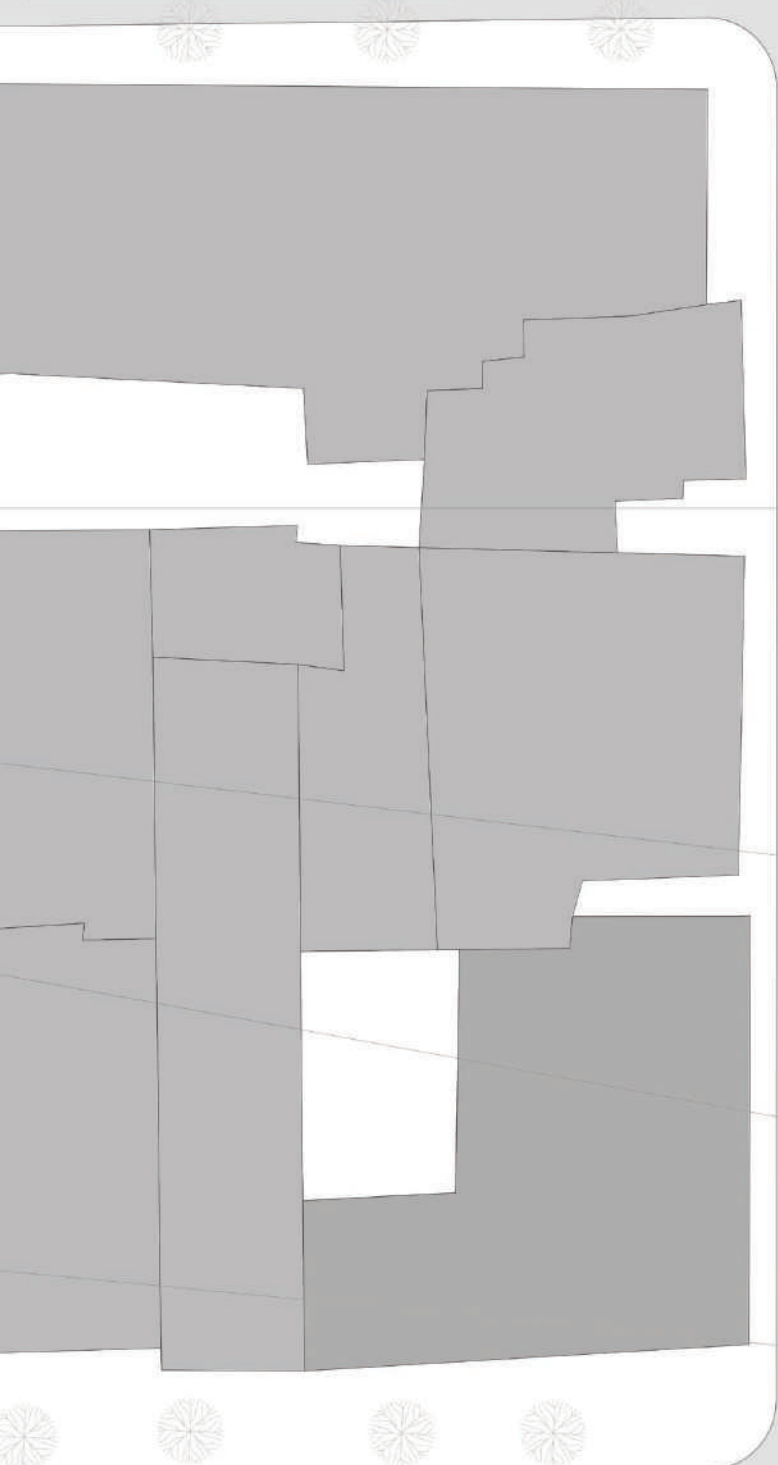

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΟΓΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΑΡΣΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΠΑΤΑΡΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

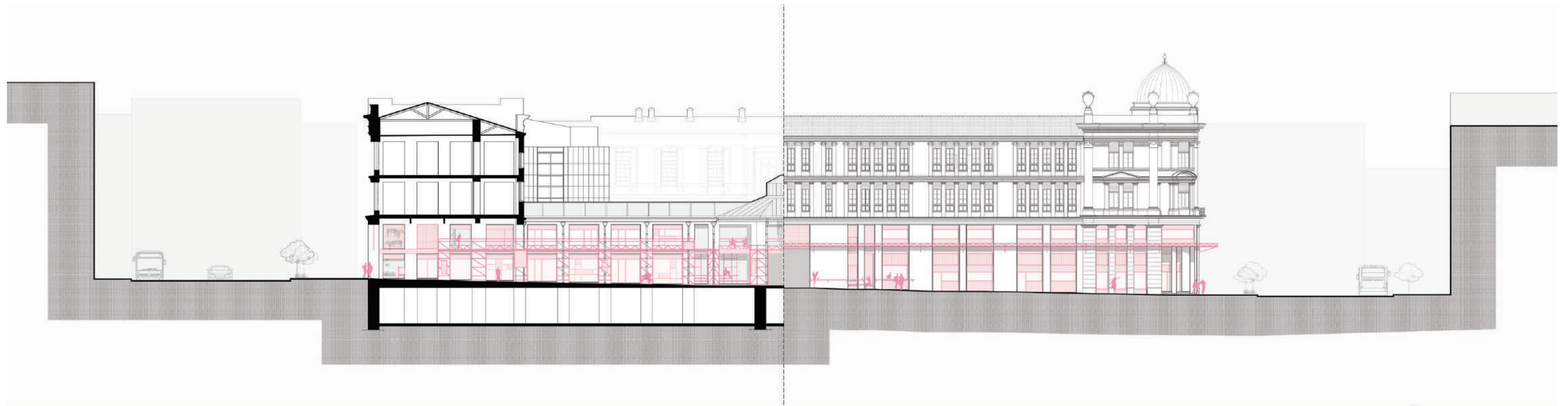
ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

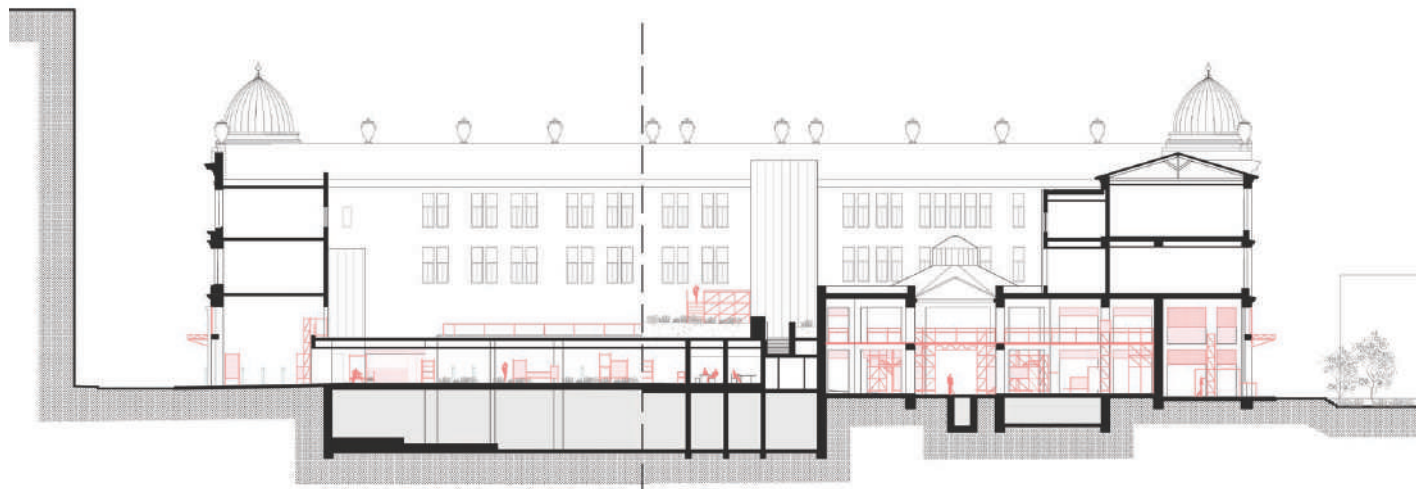
ΟΔΟΣ ΑΡΣΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

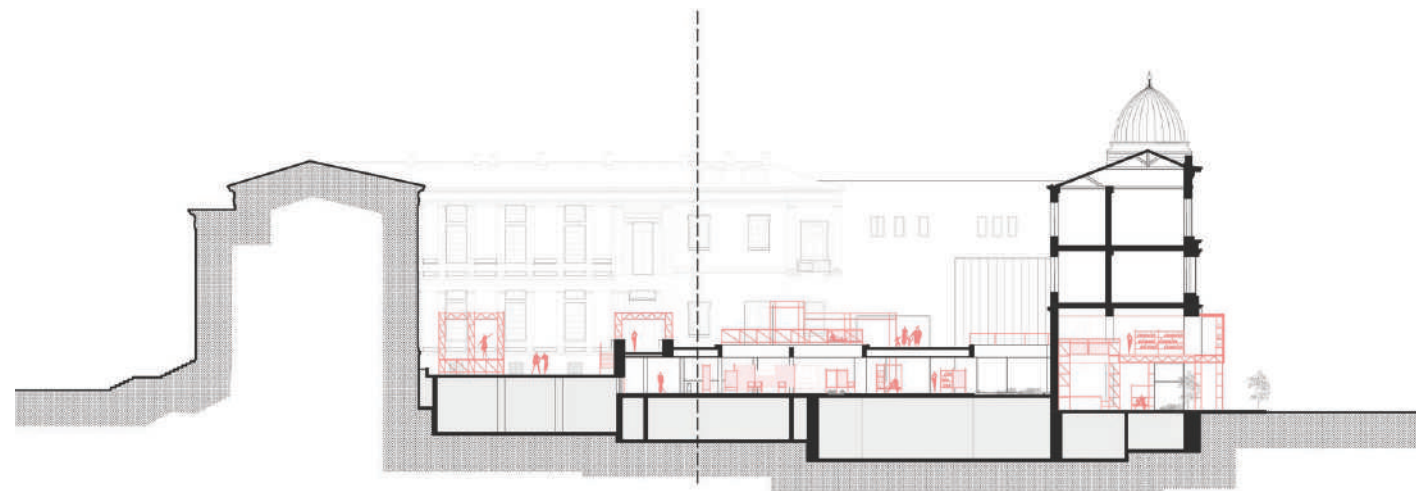

0ΨΗ - ΤΟΜΗ ΟΔΟΥ ΑΡΣΑΚΗ

ΤΟΜΗ Β-Β

ΤΟΜΗ Γ-Γ

ΟΨΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΟΨΗ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

ΟΨΗ ΣΤΑΔΙΟΥ

ΚΑΤΩΦΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

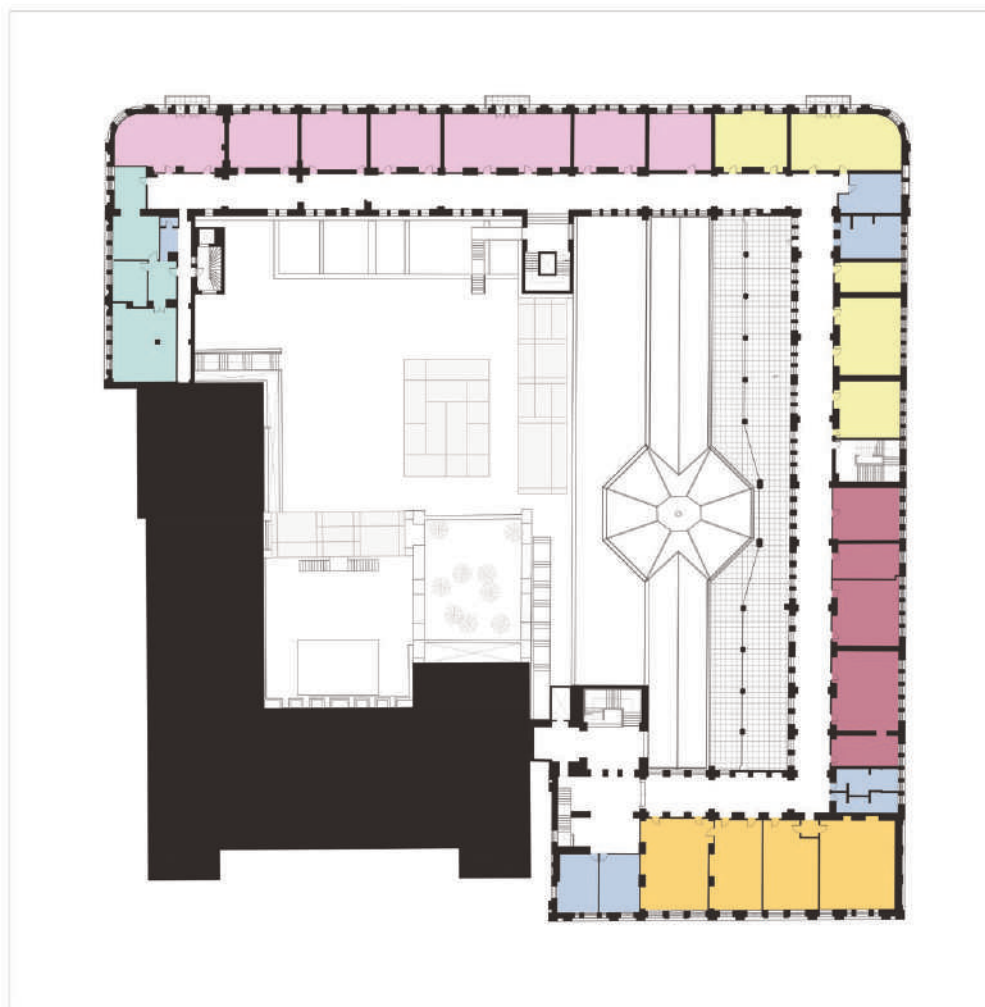
- ΑΠΘΗΚΕΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- Η/Μ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
- ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΑΤΩΦΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

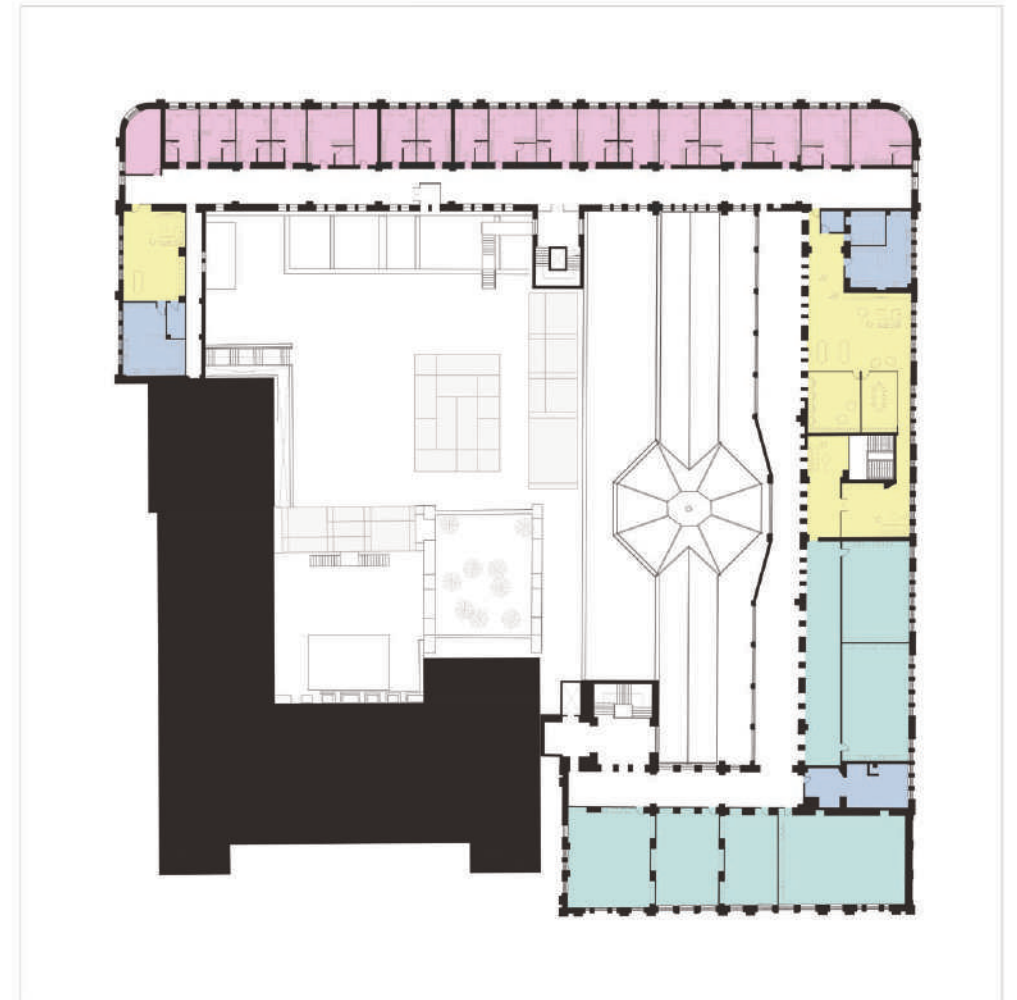
- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΕΧΝΗΣ
- ΑΡΧΕΙΟ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
- ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ
- ΧΩΡΟΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΩΜΩΝ
- ΑΡΧΕΙΟ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΒΙΒΛΙΟΠΛΗΘΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΣΤΕΓΩΝ
- ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

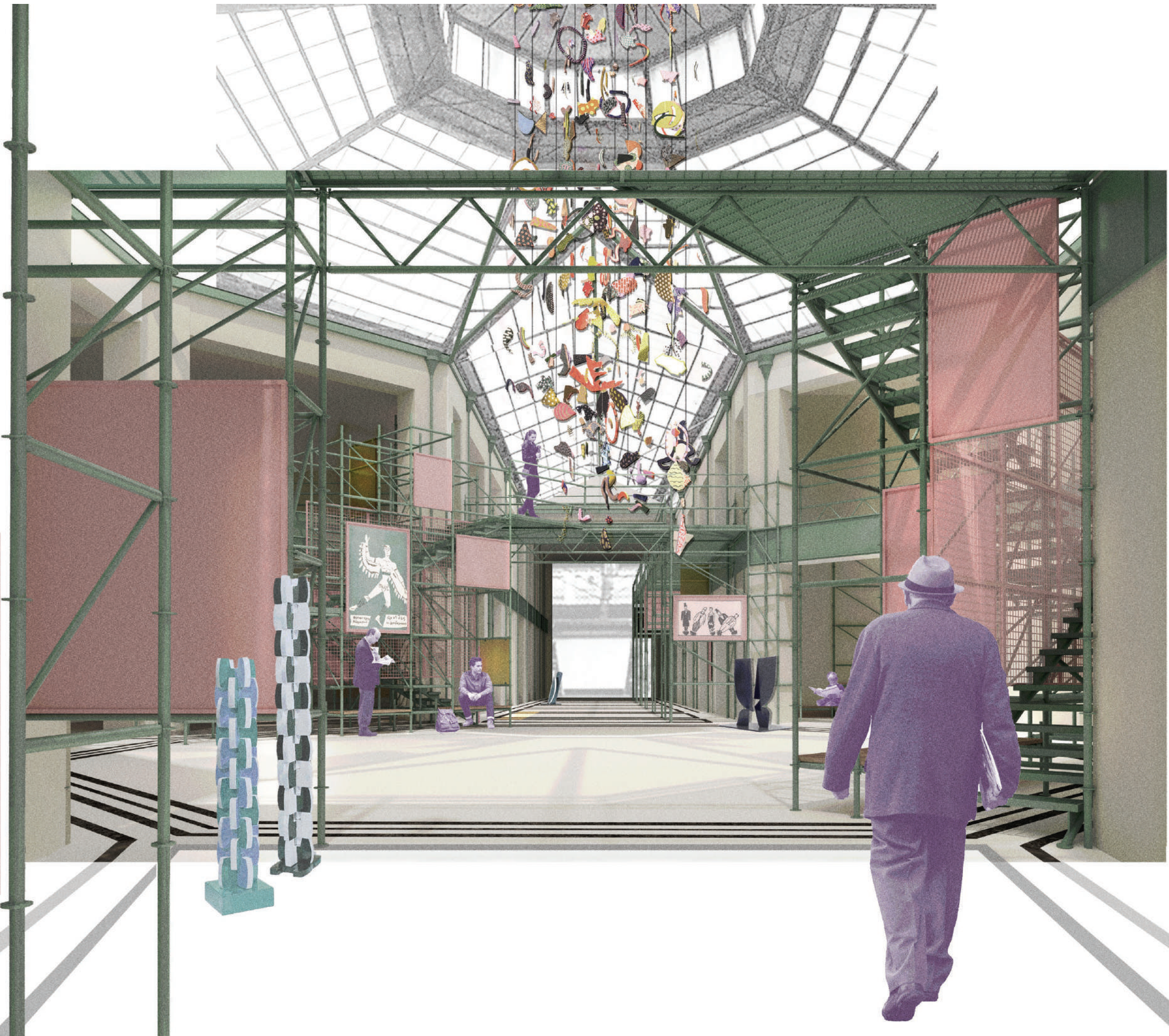

ΚΑΤΩΦΗ Α' ΟΡΟΦΟΥ

- RESIDENCIES ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ
- ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- ΧΩΡΟΙ ΠΡΩΒΟΝ
- ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΟΣ - ΣΤΟΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Το κεντρικό τμήμα της στοάς Αρσακείου αντιμετωπίζεται ως κόμβος και πυκνωτής για τη ζωή εντός της στοάς.

Καθώς ο χώρος κάτω από τον οκταγωνικό θόλο αναγνωρίζεται ως η “κεντρική πλατεία” της πόλης της στοάς, η λειτουργικότητα αυτού ενισχύεται μέσω της διεύρυνσής του τόσο στον οριζόντιο όσο και στον κατακόρυφο άξονα. Οι χώροι γύρω από την πλατεία ενοποιούνται με αυτή, δημιουργώντας κόγχες - καταφύγια με δυνατότητες στάσης και ανάπαυσης με εκτόνωση προς το κέντρο του θόλου.

Κάτω από τον θόλο βρίσκεται και η κύρια σύνδεση του ισογείου με το επίπεδο του παταριού. Γίνεται μέσω μεταλλικών κλιμακοστασίων που οδηγούν σε υπέργειους διαδρόμους, οι οποίοι συνδέουν όλους τους χώρους του παταριού. Το σύστημα βρίσκεται σε άμεση σύνδεση με τη ζωή της στοάς όπως αυτή εκτυλίσσεται από κάτω, προσφέροντας δυνατότητες θέασης και διασταύρωσης των βλεμμάτων από πολλαπλά σημεία και επίπεδα. Ο χώρος αυτός αποκτά έτσι χαρακτηριστικά που τον μετατρέπουν σε έναν ακόμη εν δυνάμει σκηνικό χώρο, τόσο για τη φιλοξενία οργανωμένων περφόρμανς όσο και για τη συνεχή εκτύλιξη και παρατήρηση του δρώμενου που αποτελεί η ίδια η αστική ζωή.

Ο ενιαίος χώρος που άπτεται στη πλατεία και στην είσοδο της οδού Αρσάκη παραμένει κι αυτός ανοικτός και διαμπερής και προσφέρεται ως εκθεσιακός χώρος, με τις μεταλλικές κατασκευές μικρής και μεγάλης κλίμακας να δημιουργούν τα εκθετήρια. Οι ροές μεταξύ στοάς και έξω πόλης που επιτρέπει το άνοιγμα του χώρου αυτού διευρύνουν κατά μία έννοια την είσοδο από την πλευρά της Αρσάκη και μπορούν εν δυνάμει να προσκαλέσουν τον επισκέπτη στο εσωτερικό της στοάς. Ως πόλοι έλξης και σύζευξης λειτουργούν τόσο το καφέ, όσο και το σημείο πληροφόρησης που βρίσκονται επίσης κοντά στην είσοδο.

Η ενεργοποίηση των δύο “πλατειών” στοάς και Σανταρόζα και η βελτιστοποίηση της σύνδεσης μεταξύ τους επιχειρείται μέσω διεύρυνσης του πεζοδρομίου της Αρσάκη, καθώς και την πιθανή μετατροπή της σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας. Σε ένα πιθανό σενάριο επέκτασης της ανάπλασης στη πλατεία Σανταρόζα, η ίδια παρασιτική μεταλλική κατασκευή θα “ξεχύνεται” από τη στοά προς την πλατεία, δημιουργώντας σημεία στάσης και αλληλεπίδρασης.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Από μια συζήτηση για την ανάγνωση και το δημόσιο χώρο δεν θα μπορούσε ποτέ να απουσιάζει η έννοια της βιβλιοθήκης. Ο θεσμός της δημόσιας βιβλιοθήκης θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι αποτελεί τη ραχοκοκκαλιά μιας κίνησης που αποπειράται να εκδημοκρατίσει και να διαδώσει την ανάγνωση. Σε πολλές συζητήσεις έχουν αναφερθεί τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρει μια δημόσια βιβλιοθήκη στα μέλη της κοινότητας.

Έτσι και στη δική μας πρόταση η δημόσια βιβλιοθήκη αποτελεί τη ραχοκοκκαλιά του συστήματος. Τη βρίσκουμε μέσα στο σύστημα των στοών με διττή υπόσταση.

Ως μία ενιαία οργανωμένη δανειστική βιβλιοθήκη στην πρόσοψη επί της οδού Σταδίου, αλλά και σε μεμονωμένους πυρήνες διασκορπισμένους σε όλο το χώρο.

Η δανειστική βιβλιοθήκη επί της Σταδίου διαρθρώνεται σε δύο επίπεδα, στο ισόγειο και στο πατάρι.

Στο ισόγειο, όπου αναμένεται να υπάρχει μεγαλύτερη κίνηση/όχληση οργανώνεται κυρίως ένα σύστημα από βιβλιοθήκες top-to-bottom, όπου μπορεί κανείς να περιηγηθεί ανάμεσα στα βιβλία, να τα χαζέψει ακόμη και ως αντικείμενα σε βιτρίνα, αλλά και να τα ξεφυλλίσει ή να διαβάσει σε μια πιο χαλαρή κατάσταση στα διάφορα καθιστικά που προτείνονται και οριοθετούνται στις αγκαλιές του κτιρίου.

Στο πατάρι, οργανώνονται οι λειτουργίες που απαιτούν περισσότερη ησυχία και συγκέντρωση, δηλαδή πιο απομονωμένα αναγνωστήρια.

Παιδική βιβλιοθήκη: Διαβάζοντας τον υπάρχοντα σκελετό του κτιρίου, στον περιορισμό του κάθετου στη διάταξη της βιβλιοθήκης τοιχείου στη γωνία Σταδίου-Πεσμαζόγλου, αναγνωρίσαμε όχι ένα πρόβλημα, μα μια ευκαιρία. Έτσι, δημιουργήθηκε εκεί μια ξέχωρη αλλά και κοντινή παιδική βιβλιοθήκη, με δική της είσοδο.

Στην παιδική βιβλιοθήκη βρίσκουμε κυκλικές δομές που δημιουργούν χώρους για συναναστροφή των παιδιών κατά την ανάγνωση, παράλληλα με χώρους παιχνιδιού και διάδρασης. Σημαντικό κομμάτι της παιδικής βιβλιοθήκης είναι και ο χώρος δραματικής αφήγησης και παραμυθιού. Στο πατάρι, βρίσκουμε επιπλέον χώρους ανάγνωσης που δίνουν τη δυνατότητα για λίγο περισσότερη ησυχία και ηρεμία, καθώς και μια αίθουσα προβολών.

Και στις δύο βιβλιοθήκες έχουν δημιουργηθεί ανοίγματα στην πλάκα του παταριού που δημιουργούν αίθρια, έτσι ώστε να συναντώνται και τα διαγώνια βλέμματα, όπως συμβαίνει στην ολότητα του σχεδιασμού του συστήματος της στοάς, ανακαλώντας τη σκηνογραφία της καθημερινής ζωής σε όλες τις εκφάνσεις της στους δημόσιους χώρους.

Πτύχωση και κήπος: Καθώς ένα από τα βασικά ζητούμενα αυτής της εργασίας ήταν η δημιουργία ενός συστήματος σε διαρκές πάρε-δώσε με την πόλη, το πιο οργανωμένο και δομημένο κομμάτι του αναπτύσσεται σε πτυχωτή επαφή με το "έξω", με το δρόμο. Στις εισχωρήσεις του "έξω" στο μέσα φυτεύεται ένας πλήρως προσπελάσιμος από τους περαστικούς φυτεμένος κήπος, με κόγχες και γωνιές για να περιήγηση στη σκιά του και ανάπαυση, ο οποίος φυσικά χρησιμοποιείται και για εκτόνωση του "μέσα". Εμφατικά, υπάρχουν και σημεία που η βιβλιοθήκη εισχωρεί στο πεζοδρόμιο, και καταλαμβάνει κατεξοχήν δημόσιο χώρο. Αυτό συμβαίνει σημειακά και θεωρούμε πως δεν αποτελεί παραβίαση, παρά χωρική υπογράμμιση της εξωστρέφειας και της προσφοράς της βιβλιοθήκης στην κοινότητα.

Πυρήνες ανταλλακτικών Βιβλιοθηκών υπάρχουν διασκορπισμένες σε όλο το σύστημα των στοών, όπου δημιουργείται ένα καθιστικό από το σύστημα σκαλωσιών που χρησιμοποιείται, όπου προτείνεται στάση, υπάρχει και η δυνατότητα να πάρει κανείς ή να αφήσει ένα βιβλίο σε αυτές τις μονάδες. Οι πυρήνες αυτοί έχουν σκοπό την ανάπτυξη μιας πιο αυτοοργανωμένης κίνησης με κέντρο την αναγωγή, σύσφιξη των κοινωνικών δεσμών και ευρύτερη οικειοποίηση του βιβλίου από τους ανθρώπους στην καθημερινότητά τους στην πόλη.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΕΧΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Το βιβλίο συχνά αντιμετωπίζεται από το ευρύ κοινό ως αυθύπαρκτο κείμενο - αντικείμενο, ωστόσο υπάρχουν πολλές τέχνες που συμβάλλουν στη δημιουργία του, Ένας χώρος αφιερωμένος στην ανάδειξη του βιβλίου, αφορά στην ανάδειξη όχι μόνο της ανάγνωσης αλλά και της δημιουργίας του.

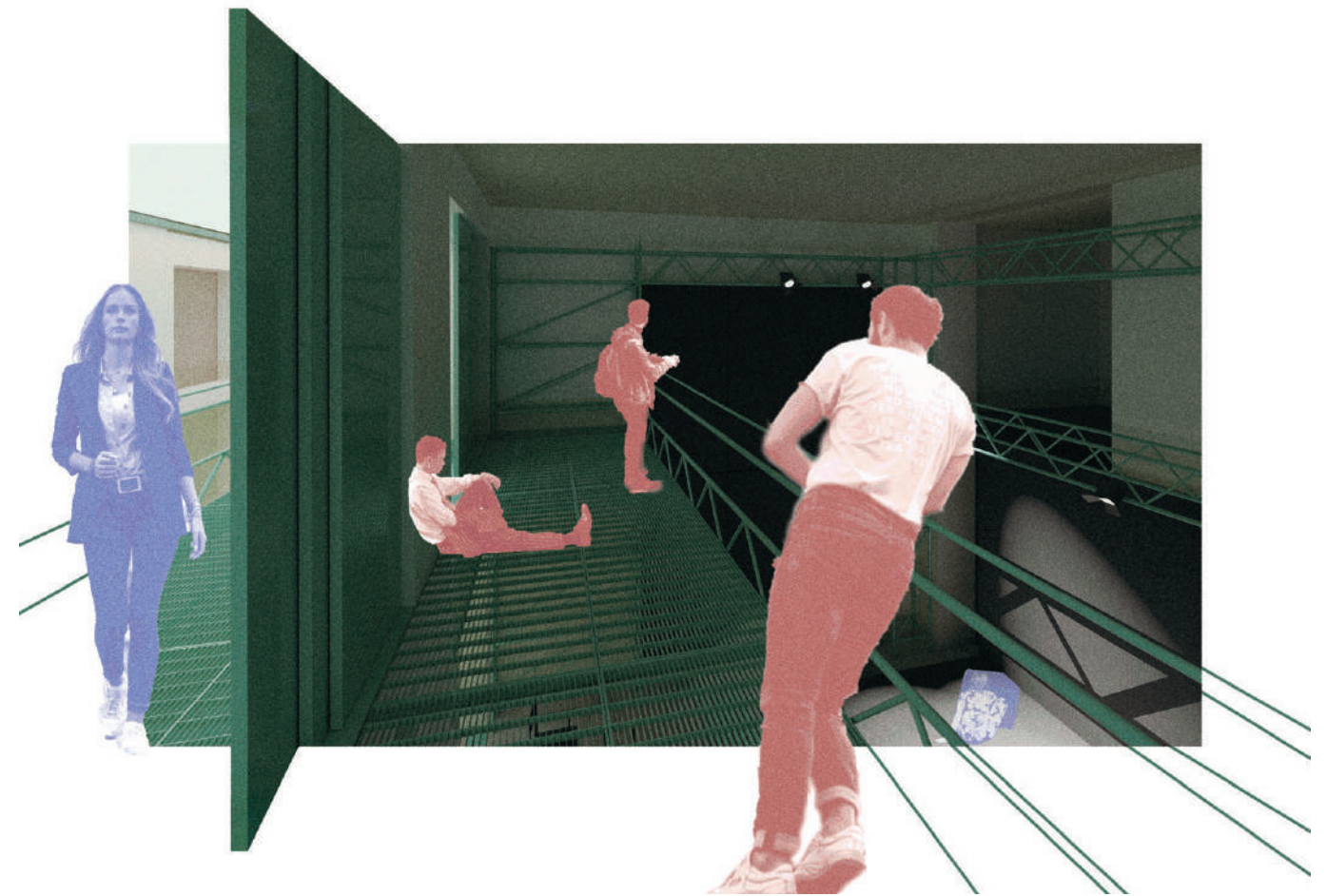
Έτσι, θεωρήσαμε σημαντικό να υπάρχουν στο σύστημα εργαστήρια εικονογράφησης, τυπογραφίας και βιβλιοδεσίας, όπου να μπορεί κανείς να παρακολουθήσει σεμινάρια και να συμμετέχει ενεργά στη δημιουργική διαδικασία. Με αυτό τον τρόπο πιστεύουμε ότι ενισχύεται και το κοινωνικό σύνολο με τη δυνατότητα να συμμετέχει σε δημιουργικές εκπαιδευτικές διαδικασίες, αλλά και ο χώρος του βιβλίου, ο οποίος όπως γνωρίζουμε πάσχει τα τελευταία χρόνια, με τα φώτα να στρέφονται πάνω του.

Στους χώρους των εργαστηρίων δόθηκαν συνειδητά χώροι εξωστρεφείς, με παράθυρα-βιτρίνες προς τους γύρω δρόμους, αξιοποιώντας την μακρά ιστορία της εμπορικής χρήσης των στοών αλλά αναδεικνύοντας αντί για προϊόν τη διαδικασία της παραγωγής του και την ίδια τη δουλειά. Μια τέτοια οπτική σχέση της δημιουργικής διαδικασίας με τον περαστικό, αποδίδει φόρο τιμής στην μακρά παράδοση καταστημάτων / εργαστηρίων τεχνιτών που κατοικούσαν στις στοές για χρόνια και η οποία στις μέρες μας φθίνει.

Στο ισόγειο διαμορφώνονται εργαστήρια τυπογραφίας και βιβλιοδεσίας με τις πρέσες, τα εργαλεία και τον λοιπό εξοπλισμό τους καθώς και πωλητήριο, το οποίο τροφοδοτείται από τα εργαστήρια και αποδίδει στην λειτουργία του συστήματος, ενώ στο πατάρι οργανώνεται εργαστήριο εικονογράφησης με αναλογικά και ψηφιακά μέσα.

Και εδώ, δεν θα μπορούσε να απουσιάζει ένα αίθριο που φέρνει σε επαφή το κάτω με το πάνω, χαρίζοντας έτσι επιπλέον έμπνευση για τους επίδοξους ζωγράφους και δηλώνοντας emphatically τη στενή σχέση και συμπραξη των διάφορων τεχνών που εμπλέκονται στη δημιουργία ενός βιβλίου.

ΝΕΕΣ ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ

Τόσο ο προϋπάρχων χώρος του θεάτρου Τέχνης, όσο και το γεγονός ότι η γραφή και η ανάγνωση ζωντανεύουν μέσω της προφορικότητας του λόγου και της αναπαραστατικής διαδικασίας που η τέχνη του θεάτρου προσφέρει, δεν θα μπορούσαμε να μη συμπεριλάβουμε θεατρικές σκηνές και χώρους εργαστηρίων στην παρέμβαση μας.

Τοποθετήσαμε αυτούς τους θεατρικούς χώρους στη στοά Αρσακείου από την είσοδο της Σταδίου, δημιουργώντας έτσι δύο πόλους έλξης αυτής της δραστηριότητας στη διαγώνιο του οικοδομικού τετραγώνου μας.

Οι χώροι αυτοί αποτελούνται από κινητά καθίσματα και σκηνικές πλατφόρμες, ώστε οι σχέσεις των σωμάτων και οι δράσεις τους να δημιουργούν τον εκάστοτε χώρο.

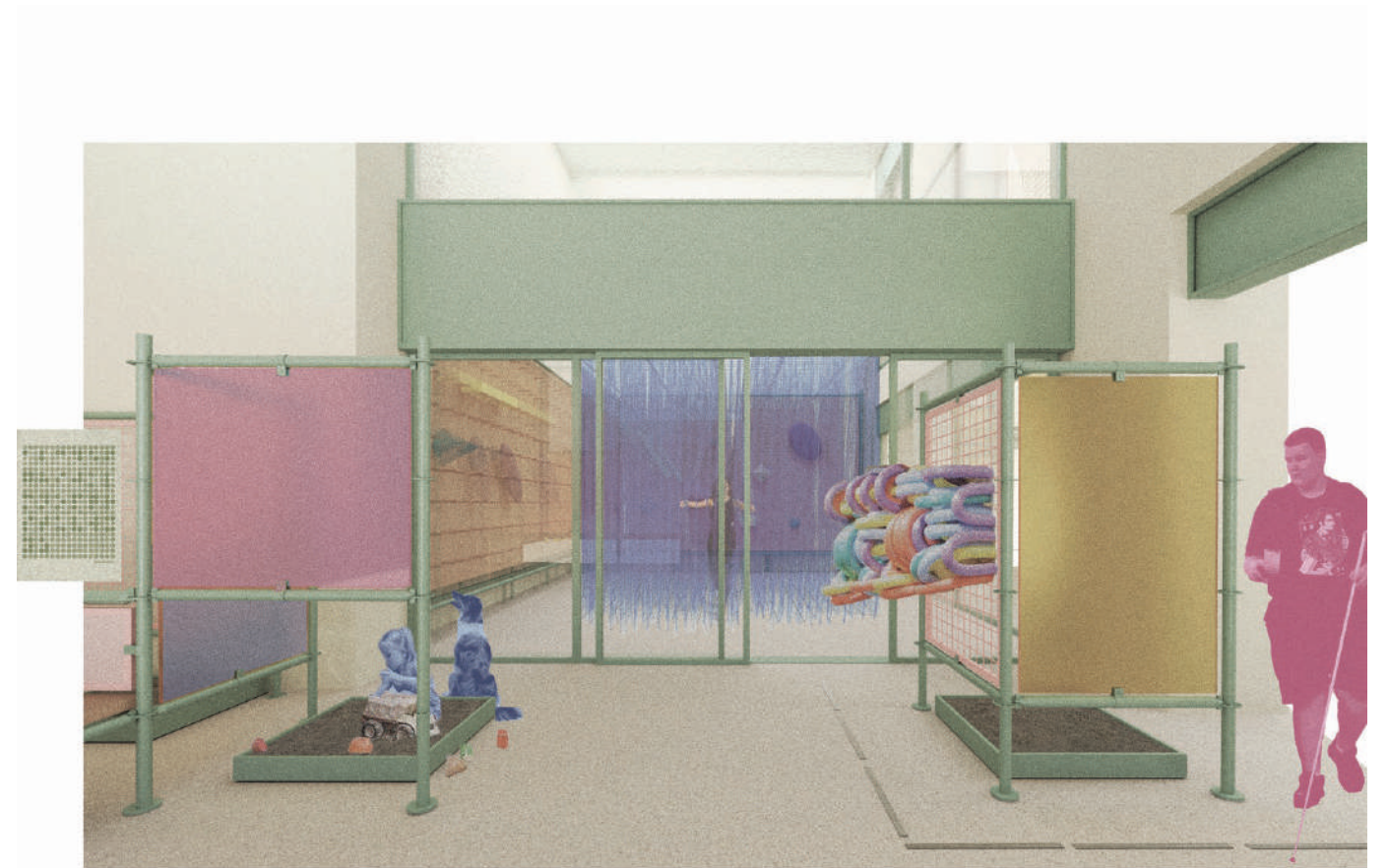
Η επιλογή να τοποθετηθούν στο πέρασμα της στοάς Αρσακείου έγινε με στόχο ένα ανοιχτό δημόσιο κάλεσμα στη δραστηριότητα αυτή καθώς και στις παρουσιάσιμες αναπαραστάσεις που θα επιτρέπονται κατ' απόφαση των ηθοποιών με ανοιχτές τις εισόδους. Το να τοποθετηθούν εκατέρωθεν της στοάς προέκυψε από την ιδέα της συνομιλίας αυτών των δύο χώρων και την θεατρική δράση να διαπερνά τους θεατές ελεύθερα τοποθετημένους στο χώρο της στοάς επιτρέποντας να παρατηρήσουν τη δράση από την οπτική που εκείνοι επιθυμούν.

ΧΩΡΟΙ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Δεδομένης της ταυτότητας της παρέμβασης μας σε σχέση με την ανάγνωση, την συνεχή επαφή με τον κόσμο του βιβλίου και της τέχνης θα ήταν παράλειψη να μη συμπεριλάβουμε ανθρώπους με μερική ή ολική τύφλωση. Η εκπαίδευση και η τέχνη υφίσταται μόνο όταν η προσβασιμότητα σ' αυτήν τείνει να απευθύνεται σε όλους ανεξαιρέτως. Ακριβώς γι' αυτό στο αφήγημα μας θέσαμε απαραίτητες τις αίθουσες διδασκαλίας συστήματος Braille, καλλιτεχνικά εργαστήρια καθώς και εργασιακούς χώρους για ανθρώπους μερικής και ολικής τύφλωσης.

Δύο ήταν τα βασικά μας ζητούμενα: η προσβασιμότητα στη στοά από τους πεζόδρομους και η πορεία της κίνησης μέσω της κατασκευής πορείας καθώς και ο εξειδικευμένος σχεδιασμών των χώρων. Η πρόσβαση στη στοά γίνεται και από τις τέσσερις εισόδους στο οικοδομικό τετράγωνο. Το πέρασμα στην στοά του Βιβλίου αποτελεί ένα προσωπικό βίωμα μέσα στο δημόσιο καθώς και την εμπειρία του υγρού στοιχείου. Από την άλλη η στοά Αρσακείου αποτελεί ένα πιο γρήγορα πέρασμα καθώς και τη στάση στους χώρους διδασκαλίας, εργαστηρίων κι εργασίας. Το μεγαλύτερο μέρος του βόρειου τμήματος του οικοδομικού τετραγώνου πλην του παλαιοβιβλιοπωλείου αποτελείται από χώρους ειδικά σχεδιασμένους με ανάγλυφη γραφή, απτικά υλικά, ακουστικές θεραπείες, και υλικά βελτιστοποίησης ή αποκλειστικής χρήσης της όσφρησης. Ο υπερβολικός θόρυβος ή οι δυνατοί ήχοι μπορούν να προκαλέσουν δυσφορία σε άτομα με προβλήματα όρασης. Το ίδιο ενοχλητική μπορεί να είναι και η ένταση του φωτός, οπότε απαραίτητος είναι ο ειδικός φωτιστικός σχεδιασμός. Τέλος η επιλογή των χρωμάτων, οι τόνοι και η φωτεινότητα βελτιστοποιούν την αντιληψιμότητα για την κίνηση και το βάθος.

Σύμφωνα με το **Special Education Network**, στο σχεδιασμό χώρων για άτομα με οπτική αναπηρία λαμβάνονται υπόψη οι εξής παράμετροι:

Απτικά υλικά: Δεδομένου ότι ένα άτομο με χαμηλή οπτική ικανότητα δεν μπορεί να δει τα υλικά μέσα σε ένα χώρο, απτικά υλικά ή υλικά που ενθαρρύνουν την αίσθηση της αφής να τα αντιληφθεί, κάνουν θαύματα σε μια δομή στην οποία έχουν πρόσβαση τυφλοί. Μια ποικιλία υφών όπως αυτή μιας πέτρινης επιφάνειας έναντι ενός τοίχου από σκυρόδεμα με υφή μπορεί να δημιουργήσει σημαντικό αντίκτυπο για ένα άτομο με προβλήματα όρασης να βιώσει έναν χώρο. Ο συνδυασμός αυτών των υλικών και των υφών δημιουργεί ένα σύστημα για την εύρεση του δρόμου καθώς και επιτρέπει σε ένα άτομο να διαφοροποιεί τους χώρους.

Ακουστικές θεραπείες: Ο υπερβολικός θόρυβος ή οι δυνατοί ήχοι μπορούν να προκαλέσουν δυσφορία σε ένα άτομο με προβλήματα όρασης που βασίζεται περισσότερο στις ακουστικές του ικανότητες. Ενώ κινείται στο χώρο, ένα τυφλό άτομο θα λάβει καθοδήγηση από τους ήχους γύρω και, ως εκ τούτου, η ακουστική επεξεργασία των τοίχων και άλλων επιφανειών είναι πρωταρχικής σημασίας. Η ακύρωση των ενοχλητικών θορύβων όπως ο μηχανικός εξασρισμός ή η δυνατή φλυαρία και η αύξηση της εμβέλειας των φυσικών ήχων όπως των βημάτων των ανθρώπων ή του νερού όταν στάζει, κάνει τον χώρο να "ακούγεται καλύτερα" και να είναι πιο άνετος.

Το άρωμα ή η όσφρηση: Εκτός από τα υλικά ακοής και αίσθησης μέσω της αφής, η αίσθηση της όσφρησης μπορεί επίσης να βελτιωθεί. Η χρήση αρωματικών λουλουδιών ή φυτών στο διάστημα μπορεί επίσης να καθοδηγήσει ένα άτομο μέσα από τη δομή και να του επιτρέψει να διακρίνει έναν χώρο από τον άλλο. Στο Κέντρο για Τυφλούς και Άτομα με προβλήματα όρασης στο Μεξικό, τα αρωματικά λουλούδια στον κήπο λειτουργούν ως αισθητηριακοί οδηγοί που βοηθούν τα άτομα να προσανατολιστούν μέσα στη δομή.

Ανάγλυφη γραφή τυφλών: Ο καλύτερος τρόπος για να επιτρέψετε στους τυφλούς να διαβάσουν μια πινακίδα ή ακόμα και να κατανοήσουν ένα σχέδιο είναι το Braille - η γλώσσα για τυφλούς. Πολλοί αρχιτέκτονες έχουν ενσωματώσει τη γραφή Braille στα αρχιτεκτονικά τους σχέδια για να βοηθήσουν τα άτομα με προβλήματα όρασης να κατανοήσουν τη διάταξη. Οι αρχιτέκτονες στο So & So Studio δημιούργησαν μικρά μοντέλα του σπιτιού για να κάνουν τους πελάτες τους να κατανοήσουν τις ανακαινίσεις του σπιτιού της. Η γραφή Braille μπορεί επίσης να εφαρμοστεί σε σήμανση όπως ένα κουμπί ανελκυστήρα ή ένας πυροσβεστήρας που θα επιτρέψει στους ανθρώπους να οπτικοποιήσουν τις λειτουργίες όπως απαιτείται.

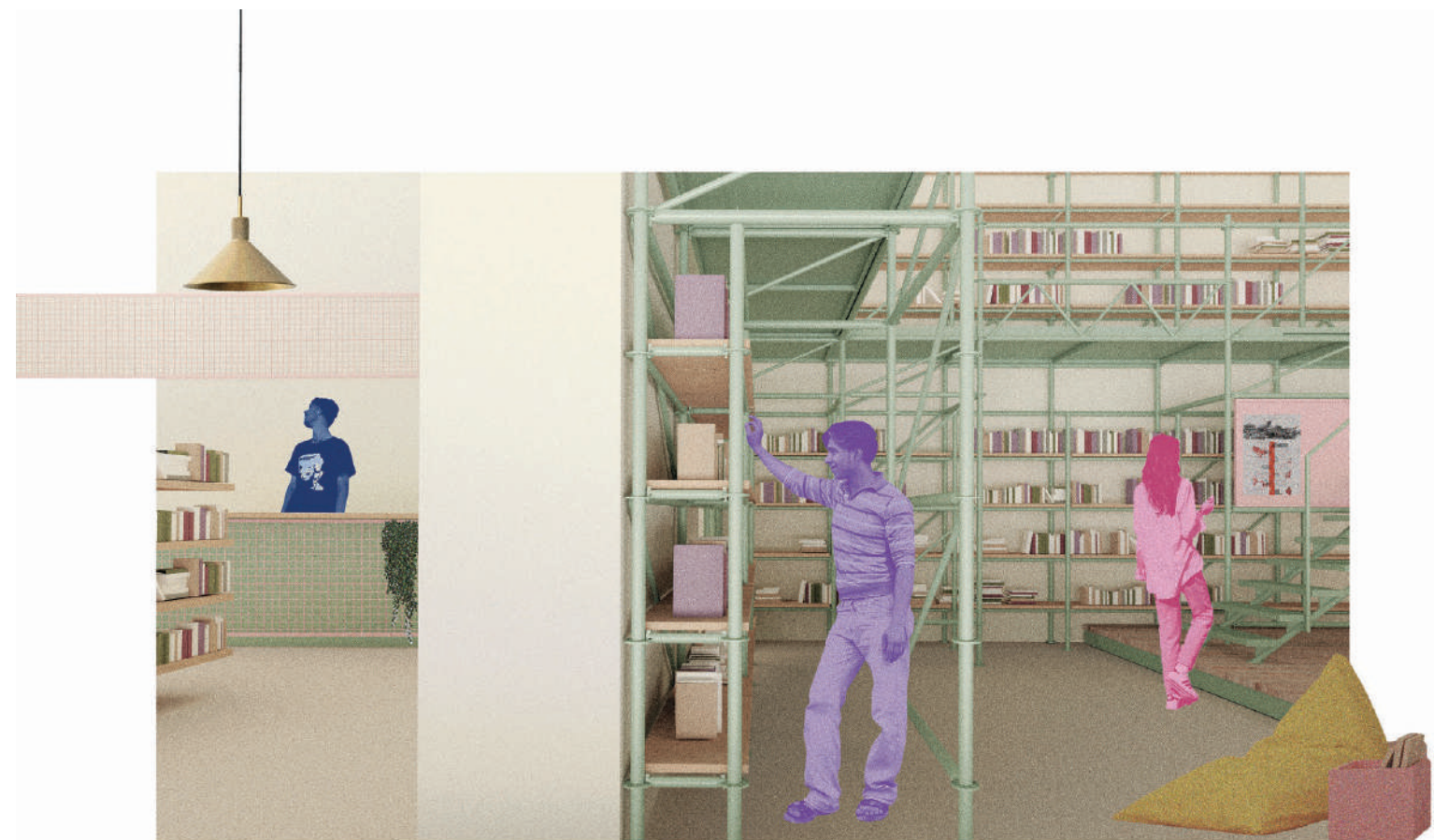
Απαλός και φυσικός φωτισμός: Για άτομα με χαμηλή όραση, το εξαιρετικά έντονο και λαμπερό φως μπορεί να δημιουργήσει πίεση στα μάτια και να προκαλέσει ενόχληση. Οι μεγάλες γυάλινες επιφάνειες χωρίς προστασία από το φως που επιτρέπουν τη διείσδυση του άμεσου έντονου φωτός είναι πολύ ερεθιστικές. Μια έρευνα δείχνει ότι αυτή είναι η μεγαλύτερη αιτία του προβλήματος για ένα άτομο με προβλήματα όρασης σε ένα κτίριο. Έτσι, τα εκτυπωτικά φώτα και το άμεσο έντονο ηλιακό φως θα πρέπει να συγκρατούνται και ο απαλός φωτισμός με χαμηλή λάμψη θα πρέπει να ενθαρρύνεται σε ένα χώρο για άτομα με προβλήματα όρασης.

Χρωματική κωδικοποίηση: Γιατί η χρωματική κωδικοποίηση είναι σημαντική για ένα άτομο με προβλήματα όρασης; Τα άτομα με χαμηλή όραση μπορούν να οραματιστούν τα χρώματα σε κάποιο βαθμό. Έχοντας αυτό υπόψη, η σύνθεση και η αντίθεση των χρωμάτων είναι απαραίτητο να σχεδιάζονται προσεκτικά. Μια αντίθεση μπορεί να είναι τόσο για το χρώμα όσο και για τη φωτεινότητα, η οποία σχετίζεται με την ικανότητά μας να αντιλαμβανόμαστε το βάθος και την κίνηση.

ΠΑΛΑΙΟΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΤΩΝ ΑΣΤΕΓΩΝ

Το Παλαιοβιβλιοπωλείο των Αστεγών επιλέγεται να τοποθετηθεί στην περίοπτη γωνία Πανεπιστημίου και Αρσάκη, όπου και δημιουργεί έναν ακόμα πόλο ενδιαφέροντος για τους περαστικούς. Και εδώ επιλέγεται η διαμόρφωση 2 εισόδων με εισχώρηση του δημοσίου χώρου - δημιουργία μικρών κηπαρίων, τόσο για την πιο άνετη είσοδο όσο και για τη διεύρυνση της απόληξης της στοάς στην Πανεπιστημίου.

Το κατάστημα διαμορφώνεται σε 2 επίπεδα . Πέραν των βιβλίων προς πώληση περιέχει γωνιές ανάγνωσης και καθιστικά, ενώ ο χώρος λειτουργεί εν δυνάμει και ως βιβλιο-καφέ. Υπάρχουν επίσης ράφια - βιτρίνες προς τον δρόμο, με σκοπό να δημιουργήσουν έναν ακόμα πόλο έλξης για τους περαστικούς της Πανεπιστημίου.

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Στην “κοιλιά” της στοάς του βιβλίου, όπως τη θυμόμαστε, υπήρχε ένας χώρος σχετικά χαμηλοτάβανος και σκοτεινός. Η γεωμετρία του όμως δίνει τη δυνατότητα για μια συζυγή πλατεία, το συμπλήρωμα της “πλατείας” της στοάς Αρσακείου. Εδώ, η πλατεία έχει ρόλο πιο εσωστρεφή, ανάπαυσης και ηρεμίας, σε αντίστιξη με την πιο “εποπτική” και ζωηρή πλατεία της αρσακείου.

Ανοίγονται δύο αίθρια που φωτίζουν από ψηλά, και στο επίπεδο του ισογείου το ένα αίθριο γίνεται κήπος ενώ το άλλο γίνεται ένα δημόσιο καθιστικό.

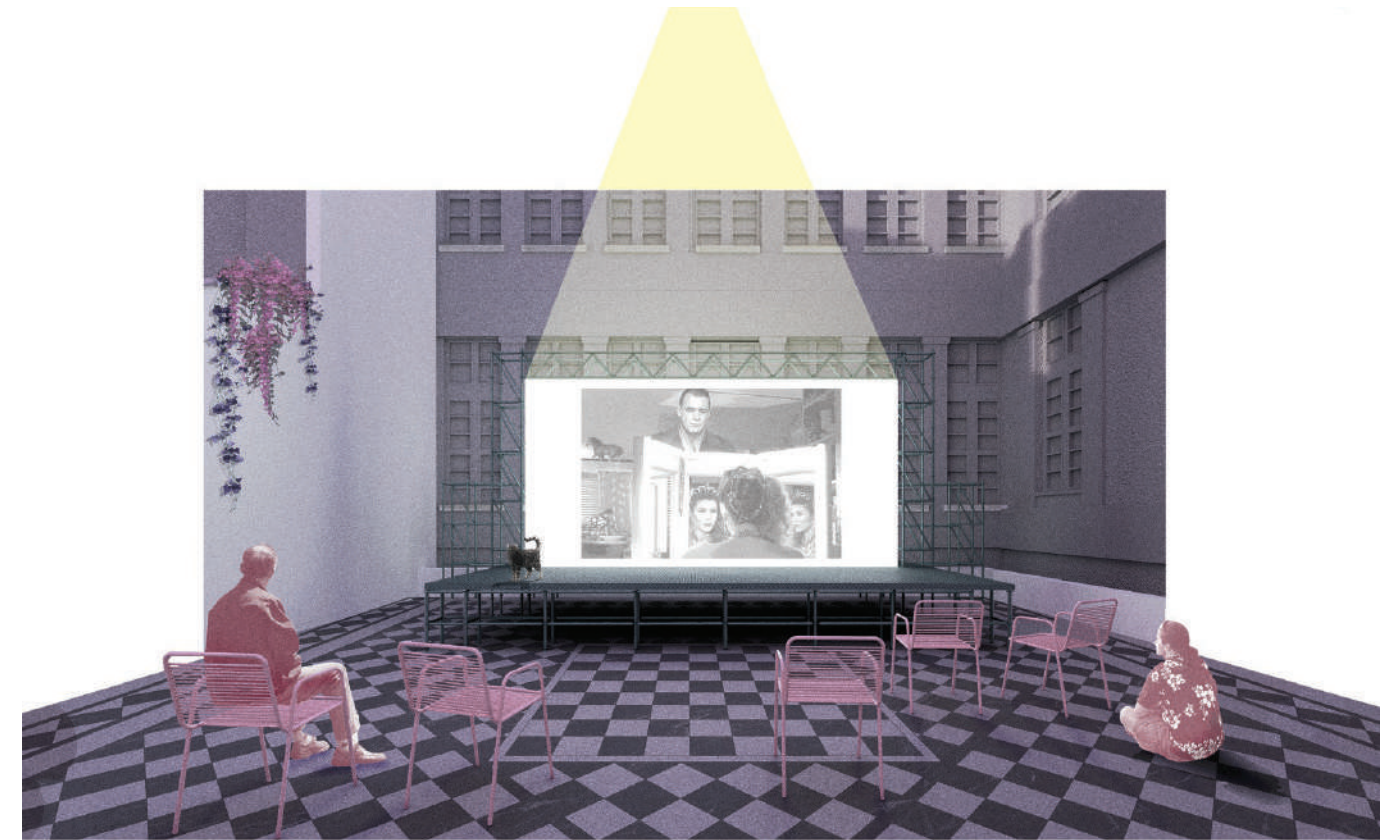
Το στοιχείο του νερού έρχεται ως σύμβολο μνήμης και αέναης κίνησης να πάρει τη θέση του στην πλατεία και ως επιφάνεια αντανάκλασης, αλλά και γραμμικά, ιχνηλατώντας τη διαδρομή από την είσοδο της οδού Πεσμαζόγλου ως το σταυροδρόμι με την στοά Αρσακείου. Ο ήχος της ροής των νερών από κατακόρυφα στοιχεία στους τοίχους καθώς και το παιχνίδισμα με το φως συνθέτουν ένα συνολικό ερέθισμα για τις αισθήσεις του επισκέπτη.

Σε επαφή με αυτή την εσωτερική πλατεία λειτουργεί ένα καφέ-μπαρ που έχει και ρόλο κυλικείου για το θέατρο Τέχνης στο υπόγειο. Κατά την είσοδό μας στη στοά έχουμε ήδη συναντήσει και το εκδοτήριο του θεάτρου. Όλη τη διαδρομή από την Πεσμαζόγλου ως την Αρσάκη διατρέχουν κατασκευές από το σύστημα σκαλωσιάς που έχουμε προτείνει, οι οποίες λειτουργούν ως καθίσματα, ως εκθεσιακά και πληροφοριακά σταντ και ως σταθμοί της ανταλλακτικής βιβλιοθήκης.

Ακόμα και το ίδιο το θέατρο Τέχνης, χάρη στην ανισουψία της οροφής του με το πάτωμα της στοάς, δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας κάποιων ανοιγμάτων παρατήρησης του θεατρικού χώρου - δρωμένου κατ' επιλογήν από τον περαστικό. Έτσι, προτείνουμε ανοίγματα στις δυο προσκείμενες στην στοά πλευρές του, τα οποία έχουν τη δυνατότητα πλήρους συσκότισης με πανέλα, ή διάνοιξης έτσι ώστε οι μηχανισμοί της σκηνής αλλά και οι πρόβες ή η παράσταση να είναι δυνατόν να παρατηρηθούν από τη στοά, σε περίπτωση που αυτό επιλεγεί από τους συντελεστές.

Τα ανοίγματα αυτά προσθέτουν μια ιδιαίτερη οπτική, από ένα ύψος χαμηλότερο του βλέμματος προς ένα σύννηθες άδυτο.

ΤΑΡΑΤΣΑ

Η ταράτσα της στοάς Βιβλίου στην υφιστάμενη της κατάσταση είναι προσβάσιμη με κλιμακες τόσο από το εσωτερικό της στοάς όσο και από τις οδούς Πανεπιστημίου και Πεσμαζόγλου. Στο παρελθόν υπήρξε χώρος ενεργός, κυρίως λόγω του καφέ που λειτουργούσε σε αυτήν, στο οποίο συνέβαιναν συχνά βιβλιοπαρουσιάσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Προτείνεται η κατάργηση του παλιού στεγάστρου - περιστευλίου και η αντικατάστασή του από καινούρια σύνθετη κατασκευή σκίασης και ανάπαυσης, δημιουργημένη από το μεταλλικό σύστημα σκαλωσιάς που χρησιμοποιείται σε όλη τη παρέμβαση. Το ίδιο σύστημα δημιουργεί βατό στέγαστρο με ανισοσταθμίες πάνω από το άνοιγμα προς τη Στοά, καθώς και ένα σύστημα με δομές παιχνιδιού, που ακολουθείται από καθιστικά και πανέλα έκθεσης τα οποία "σκαρφαλώνουν" παράλληλα με την ανάβαση από την οδό Αρσάκη, προΐδεάζοντας τον επισκέπτη.

Στον εναγκαλισμένο από τα γύρω κτίρια χώρο, στο δώμα πάνω ακριβώς από τη σκηνή του θεάτρου Τέχνης τοποθετείται σκηνή για θερινές προβολές και μικρές συναυλίες.

Η πρόσβαση από την στοά Βιβλίου προς την ταράτσα συμπτίσσεται στο υφιστάμενο εσωτερικό κλιμακοστάσιο, το οποίο εκτονώνει κινήσεις από όλα τα επίπεδα προς την ταράτσα με τη προσθήκη μικρής μεταλλικής γεφύρωσης.

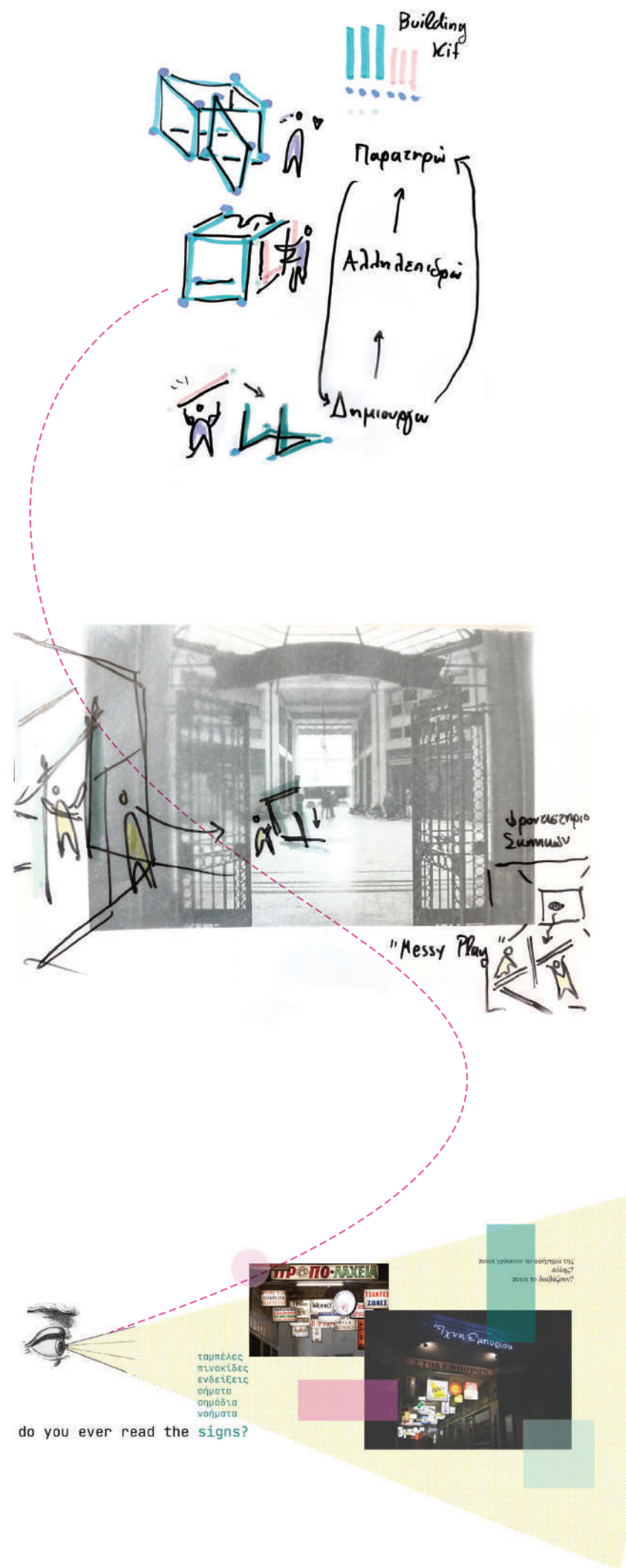
ΥΠΟΓΕΙΟ ΚΑΙ ΟΡΟΦΟΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ

Στα υπόγεια του συγκροτήματος στεγάζονται οι αποθήκες και οι Η/Μ εγκαταστάσεις. Η πρόσβαση σε αυτά τα επίπεδα γίνεται όπως και στον αρχικό σχεδιασμό με μικρές κλίμακες εντός των επιμέρους χώρων στους οποίους αντιστοιχούν οι εγκαταστάσεις, με την πρόσβαση να αποκρύπτεται από το κοινό.

Στον Α' όροφο, με ελάχιστη παρέμβαση στο υφιστάμενο κέλυφος, στεγάζονται διοικητικές υπηρεσίες και γραφειακοί χώροι, οργανωμένοι σε ζώνες που αντιστοιχούν σε κατακόρυφη συσχέτιση στους χώρους της στοάς. Στον όροφο υπάρχουν επίσης χώροι εκπαίδευσης που προορίζονται για χρήση από τα προγράμματα επανένταξης, σε μία τοποθέτηση πιο εσωστρεφή από αυτή των χώρων εκπαίδευσης για το ευρύ κοινό. Η πρόσβαση σε αυτούς γίνεται από τα δημόσια κλιμακοστάσια που εκτείνονται σε όλους τους ορόφους.

Ο Β' όροφος αφιερώνεται σε μονάδες κατοίκησης ημιμόνιμου και συλλογικού χαρακτήρα. Σε συνέπεια με το πρόγραμμα λειτουργιών και οργάνωσης του συγκροτήματος, οι κατοικίες αυτές στο παρόν σενάριο προορίζονται για καλλιτεχνικά residencies υπό την αιγίδα του θεάτρου Τέχνης και λοιπών πολιτιστικών φορέων που δραστηριοποιούνται στο συγκρότημα, όμως θα μπορούσαν εν δυνάμει να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις συνθήκες και ως κατοικίες έκτακτης ανάγκης, ή μεταβατικές κατοικίες επανένταξης. Τα δωμάτια ακολουθούν τυπολογίες 2 μεγεθών οι οποίες έχουν διαστασιολογηθεί ώστε να προσαρμόζονται στο ρυθμό της υφιστάμενης κατασκευής, ενώ ο όροφος διαθέτει 2 πτέρυγες με κοινόχρηστους χώρους διημέρευσης, εργασίας και φαγητού, καθώς και χώρους προβών προσβάσιμους για τους φιλοξενούμενους καλλιτέχνες και τους συνεργάτες τους.

Οι δύο όροφοι, αν και διαχωρίζονται από το συγκρότημα της στοάς, τόσο λειτουργικά όσο και μορφολογικά, συνδέονται ήδη από την υφιστάμενη κατασκευή με τους υποκείμενους χώρους μέσω δημόσιων κλιμακοστασίων. Η σχέση μεταξύ στοάς και ορόφων βελτιστοποιείται με δύο τρόπους: Αφ' ενός με την εγκατάσταση κατάλληλων ορίων - φίλτρων πρόσβασης στους πιο ιδιωτικούς χώρους, και αφ' ετέρου μέσω της συμπτύξης των κατακόρυφων κινήσεων της στοάς Βιβλίου και των ορόφων σε ένα κλιμακοστάσιο, με την προσθήκη νέων ανοιγμάτων - προσβάσεων σε αυτό καθώς και τη προσθήκη γέφυρας δημιουργημένης από το μεταλλικό κατασκευαστικό σύστημα, η οποία προσφέρει αμεσότερη εκτόνωση των ορόφων στους δημόσιους υπαίθριους χώρους της ταράτσας.

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Σημαντική κρίθηκε η απόφαση του τρόπου παρέμβασης στο υφιστάμενο κτιριακό κέλυφος. Η ανάγκη δημιουργίας νέων επιπέδων, κατακόρυφων κινήσεων και ορίων συνδυάστηκε με την επιθυμία για μία παρέμβαση με σχετικά χαμηλό κόστος, η οποία να είναι αναστρέψιμη και δυναμικά εναλασσόμενη ανάλογα με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της ζωντανής πόλης.

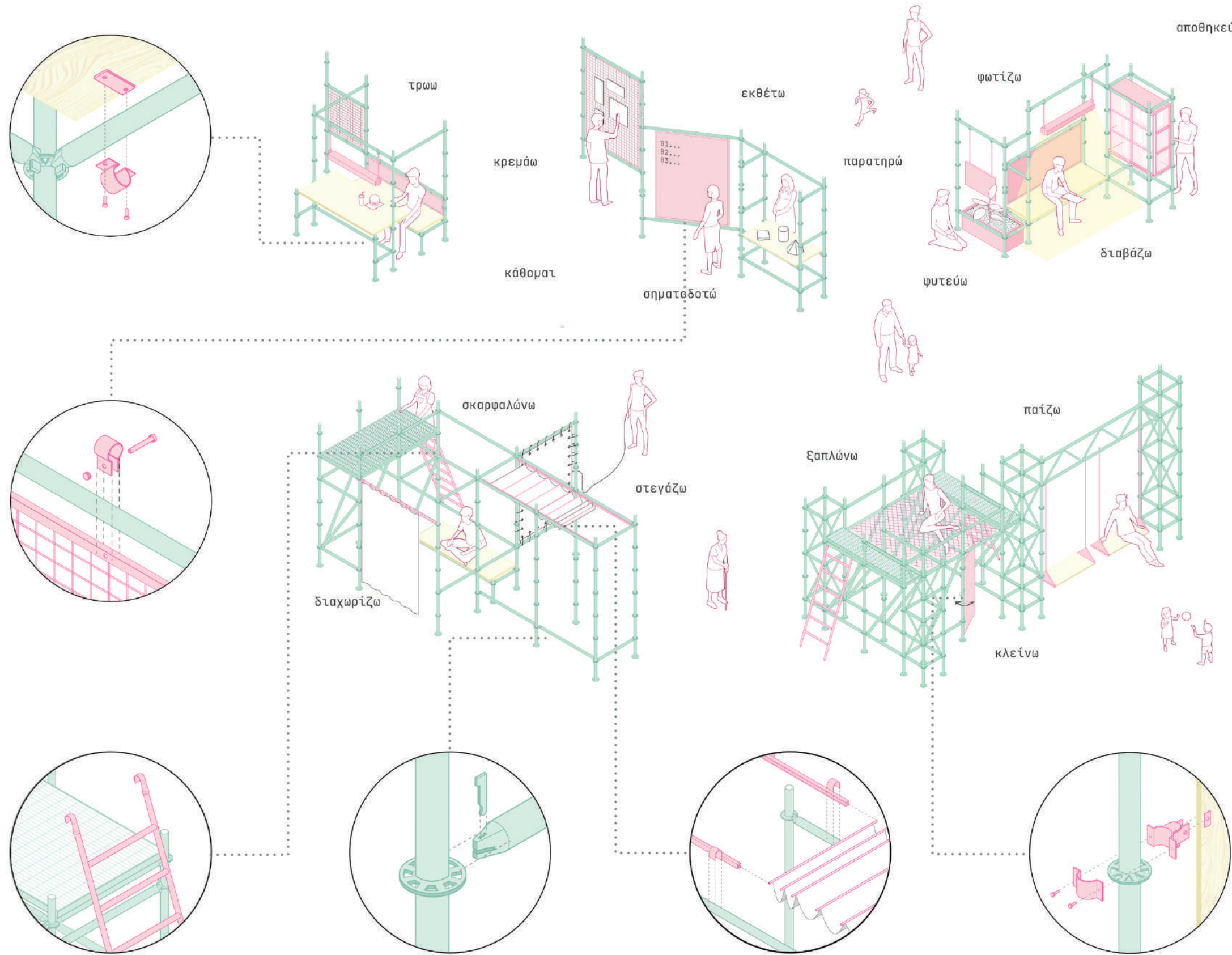
Ανακαλούνται αναφορές όπως τα "φροντιστήρια" σκηνικών θεάτρου, όπου επιμέρους κομμάτια ανασυντάσσονται ώστε να δημιουργήσουν γρήγορα νέους χώρους μικρής και μεγάλης κλίμακας για την εκπλήρωση μίας παραστατικής συνθήκης, ή το εμβληματικό "Fun Palace των Prince και Littlewood, όπου μέσω μίας μεταλλικής κατασκευής προσφέρονται αμέτρητες δυνατότητες συμμετοχικής μεταβλητότητας για ένα κτίριο - μηχανή. Έτσι γεννήθηκε η επιθυμία για μία κατασκευή της οποίας η μεταβλητότητα θα είναι όσο το δυνατόν πιο προσιτή στο ευρύ κοινό. Η πόλη, έτσι και η στοά ως μία μικρογραφία αυτής, μετασχηματίζεται και οφείλει να μετασχηματίζεται από τους κατοίκους της, οι οποίοι έχουν ανάγκη από ευκαιρίες να δημιουργήσουν τα δικά τους αφηγήματα μέσα σε αυτή.

Επιλέγεται βάσει των παραπάνω η δημιουργία νέων χωρικών στοιχείων μικρής και μεγάλης κλίμακας, υλοποιημένη από ένα αυτοστήρικτο ελαφρύ μεταλλικό σύστημα σκαλωσιάς. Η σκαλωσιά ως σύστημα εξυπηρετεί τόσο τη δημιουργία μικρών χωρικών κατασκευών οριοθέτησης, ανάπαυσης, αποθήκευσης και δραστηριοποίησης, όσο και την ανέγερση μεγαλύτερης κλίμακας συστημάτων, όπως το νέο σύστημα παταριών και υπέργειων διαδρομών της στοάς, και τα νέα κλιμακοστάσια που συνδέουν τα δύο επίπεδα. Η συναρμολόγηση και απο-συναρμολόγηση είναι απλή και απαιτεί ελάχιστη τεχνογνωσία, ενώ τα μέρη της μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν επ'αορίστου.

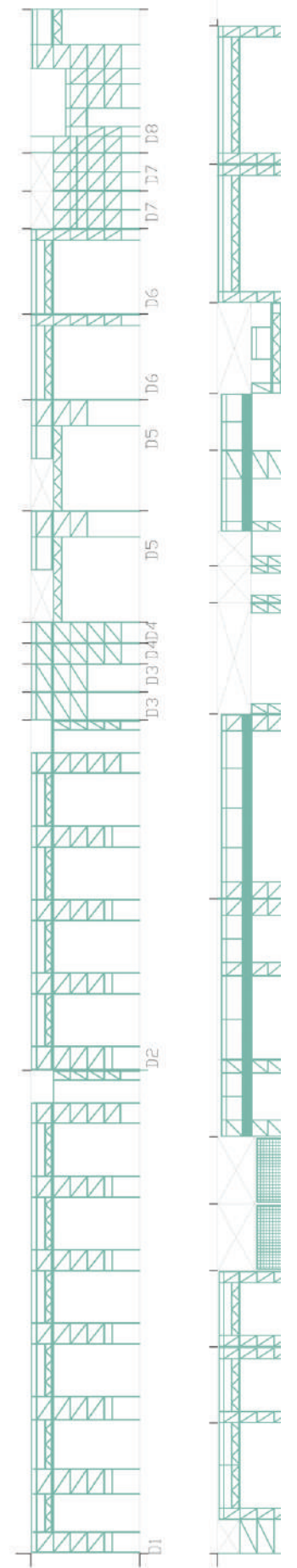
Ο βαθμός μεταβλητότητας αυτός δεν θα ήταν εφικτό, ασφαλές ή σκόπιμο να είναι προσβάσιμος στους επισκέπτες της στοάς. Γι'αυτό το λόγο εφευρίσκειται ένα "κιτ" προστιθέμενων ελαφριών μελών που μπορούν να προσαρμοστούν στις υφιστάμενες μεταλλικές δομές δίχως πολλά εργαλεία ή τεχνογνωσία, επιτρέποντας έτσι στο κοινό να συμμετέχει μέσω εργαστηριακών διαδικασιών στη δημιουργία νέων χωρικών - ίσως και σκηνικών - ποιημάτων ή λειτουργικών σεναρίων στο χώρο της στοάς. Προάγονται έτσι η αυτενέργεια, η δημιουργικότητα και το πνεύμα παιχνιδιού.

Τέλος, η δημιουργία και επικοινωνία ιδεών και αφηγημάτων υπογραμμίζεται, καθώς οι σημάνσεις και οι επιγραφές που κοσμούσαν σε πλήθος τις αθηναϊκές στοές βρίσκουν περίοπτες θέσεις προσαπτόμενες στις κατασκευές, ενώ πλέον ο επισκέπτης μπορεί και παροτρύνεται να μοιραστεί τη δική του φωνή με την πόλη-στοά μέσω της εγκατάστασης νέων σημάνσεων ή άλλων οπτικών μέσων.

ΣΕΝΑΡΙΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΚΟΥ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΙΚΤΥΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΠΕΔΩΝ

Πίσω από όλες τις σχεδιαστικές κινήσεις σε αυτή την πρόταση επανάχρησης, υπάρχει μία ισχυρή πρόθεση. Η πρόθεση για τον σχεδιασμό βάσει της ανθρώπινης κλίμακας, παρά τη μεγάλη έκταση του κτιρίου. Οι σχεδιαστικές αποφάσεις λήφθηκαν όλες με άξονα την αφήγηση μέσω του χώρου, εστιάζοντας στη δημιουργία των συνθηκών για μια εμπειρία, ατομική και συλλογική, συνυφασμένη με τον τόπο και τη μνήμη του.

Από τη χρήση ενός κοινού συστήματος σκαλωσιάς με τη δυνατότητα μεταβλητότητας από τον χρήστη, τις ημιδιαφάνειες και τις πτυχωσεις των όψεων, τις καδραρισμένες εισόδους, τη γραμμικότητα των κύριων διαδρομών και τη διάσπαση των πιο αργών κινήσεων, μέχρι τις αγκαλιές και τις γωνιές στις συζυγείς πλατείες της στοάς, καθώς και τους εξώστες παρατήρησης, προσπαθήσαμε από τις μεγάλες κινήσεις μέχρι τις λεπτομέρειες και τις υλικότητες ο σχεδιασμένος χώρος να αφηγείται την ιστορία του εαυτού του και όλης της πορείας του.

Στη ραχοκοκκαλιά της ιστορίας αυτής βρίσκεται η ανάγνωση, η οποία ερμηνεύεται ξανά και ξανά, από τους μικρούς πυρήνες ανταλλαγής βιβλίων μέχρι τα τζαμωτά που επιτρέπουν την θέαση στις πρόβες του θεάτρου τέχνης, σε κάθε γωνιά της στοάς με διαφορετικούς τρόπους, τιμώντας έτσι το ίχνος της στοάς, αναγιγνώσκοντας το πνεύμα του τόπου ως σπίτι για την αφηγηματική τέχνη αλλά και ως καταφύγιο για τον πολίτη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καρύδης, Δ.Ν., 2006.** Τα Επτά Βιβλία της Πολεοδομίας. Αθήνα: Παπασωτηρίου.
- Μπίρης, Κ.Η., 2005.** Αι Αθήναι. Αθήνα: Μέλισσα.
- Παπά, Ν., 2015.** Εντός Στοάς. Αθήνα: Χαρτοβασίλειον.
- Σταυρίδης, Σ., 2018.** Από Την Πόλη Θόνη Στην Πόλη Σκηνή. Αθήνα: Νήσος.
- Σταυρίδης, Σ., 2019.** Κοινός Χώρος - Η πόλη ως τόπος των κοινών. Αθήνα: Angelus Novus.
- Norberg-Schulz, C., 1980.** Genius Loci: Towards a Phenomenology of Architecture. New York: Rizzoli.
- Price, C. and Littlewood, J., 1964. Fun Palace.** London: Cedric Price Architects.
- Soja, E.W., 1989.** Postmodern Geographies: The Reassertion of Space in Critical Social Theory. London: Verso.
- Soja, E.W., 1996.** Thirdspace: Journeys to Los Angeles and Other Real-and-Imagined Places. Cambridge: Blackwell.
- Bachelard, G., 2013.** Η ποιητική του χώρου (Δ. Δημητρούλια, Μετ.). Αθήνα: Νήσος. (Original work published 1958).
- Bachelard, G., 2004.** Το Νερό και τα Όνειρα: Δοκίμιο για την Εικόνα της Ύλης. (Σ. Παπαθανασίου, Μετ). Θεσσαλονίκη: Νησίδες. (Original work published 1942).
- Lefebvre, H., 2007.** Δικαίωμα στην Πόλη. (Π. Τουρνικιώτης, Μετ). Αθήνα: Κουκκίδα.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- Ατσαβέ, Π., 2019.** Το Αρσάκειο Ψυχικού, το οικόπεδο και το κτήριο. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο σε: <https://history.arsakeio.gr/index.php/2018-07-13-09-44-02/35-to-arsakeio-psyhikoy-1> [Ανακτήθηκε 13 January 2024].
- Ατσαβέ, Π., 2019.** Ο εορτασμός τής Πεντηκονταετίας τής Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας. [διαδικτυακό] Διαθέσιμο σε: <https://history.arsakeio.gr/index.php/euthyma-sobara/24-o-eortasmos-tis-pentikontaetias-tis-filekpaideftikis-etairias> [Ανακτήθηκε 14 January 2024].
- Βορίλας, Κ., 2024.** Στοά Αγορά: Τον Ιούνιο τα σπουδαία για το food hall της Legendary Food. [διαδικτυακό] Self Service. Διαθέσιμο σε: <https://selfservice.gr/stoa-agora-ton-iounio-ta-spoudaia-gia-to-food-hall-tis-legendary-food/> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].
- Βουρεκάς, Κ., 2014.** Rethink Athens - Η κρίση του κέντρου και η επιστροφή στην εποχή των «ευεργετών». [διαδικτυακό] ΤοPeriodiko. Available at: <https://www.toperiodiko.gr/rethink-athens/> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].
- Ιωαννίδης, Σ., 2016.** Η υγρασία, σαράκι για το υπόγειο του Κουν. [διαδικτυακό] Kathimerini. Διαθέσιμο σε: <https://www.kathimerini.gr/culture/theater/855063/i-ygrasia-saraki-gia-to-ypogeio-toy-koun/> [Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου 2024].
- Καλαντίδης, Α., 2014.** Reactivate Athens: ναι, αλλά πώς; [διαδικτυακό] Kathimerini. Διαθέσιμο σε: <https://www.kathimerini.gr/life/city/755056/reactivate-athens-nai-alla-pos/> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].
- Καλούδη, Μ., 2023.** Food hall: Ξεκίνησε η ανάπτυξη της Στοάς Αρσακείου. [διαδικτυακό] Powergame. Διαθέσιμο σε: <https://www.powergame.gr/akinita/433904/food-hall-xekinise-i-anaplasti-tis-stoas-arsakeiou/> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].
- Λαμπίρης, Γ., 2023.** Γιατί καθυστερεί η δημιουργία food hall στη Στοά Αρσακείου; [διαδικτυακό] Capital. Διαθέσιμο σε: <https://www.capital.gr/epixeiriseis/3621791/giati-kathusterei-i-dimiourgia-food-hall-sti-stoa-arsakeiou> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].
- Λαμπίρης, Γ., 2023.** Στοά Αρσακείου: Ξεκινούν οι εργασίες για το πρώτο food hall στην Αθήνα. [διαδικτυακό] Capital. Διαθέσιμο σε: <https://www.capital.gr/epixeiriseis/3709929/stoa-arsakeiou-xekinoun-oi-ergasies-gia-to-PROTO-food-hall-stin-athina> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].

Λιάλιος, Γ., 2023. Το παράδοξο της αυθαίρετης Στοάς του Βιβλίου. [διαδικτυακό] Kathimerini. Διαθέσιμο σε: <https://www.kathimerini.gr/society/561748009/to-paradoxo-tis-aythairetis-stoas-toy-vivliou/> [Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου 2024].

Μαρλαντή, Α., 2020. Μεθοδολογικά Εργαλεία Ανάγνωσης και Σχεδιασμού του Αστικού Τοπίου. [διαδικτυακό] Archetype. Διαθέσιμο σε: <https://www.archetype.gr/blog/arthro/methodologika-ergalia-anagnosis-kai-schediasμου-tou-astikou-topiou> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].

Μπακοπούλου, Μ., 2023. Food hall στην στοά Αρσάκι: πρεμιέρα τον Σεπτέμβρη του 2024 με πάνω από 500 θέσεις εργασίας και ονόματα έκπληξη. [διαδικτυακό] Business News. Διαθέσιμο σε: <https://www.businessnews.gr/epixeiriseis/item/269234-food-hall-stin-stoa-arsaki-premiera-ton-septemvri-tou-2024-me-pano-apo-500-the-seis-ergasias-kai-onomata-ekpliksi> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].

Ντάκουλα, Ε., 2023. Αθηναϊκές Στοές: Τα αρχιτεκτονικά και διακοσμητικά διαμάντια της πόλης. [διαδικτυακό] Athens Voice. Διαθέσιμο σε: <https://www.athensvoice.gr/life/life-in-athens/775282/athinaikes-stoes-ta-arhitektonika-kai-diakosmitika-diamadia-tis-polis/> [Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου 2024].

Πρωμάκης, Ι., 2023. Τρυπώσαμε στις στοές της Αθήνας και αποκαλύπτουμε το νέο τους πρόσωπο. [διαδικτυακό] Athinorama. Διαθέσιμο σε: <https://www.athinorama.gr/texnes/2533868/truposame-stis-stoes-tis-athinas-kai-apokaluptoume-to-neo-tous-prosoro/> [Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου 2024].

Σιατίστα, Δ., 2011. Ένα «όραμα» για την Αθήνα: η περίπτωση της πεζοδρόμησης της Πανεπιστημίου. [διαδικτυακό] EnThemata. Διαθέσιμο σε: <https://enthemata.wordpress.com/2011/05/22/siatista/> [Ανακτήθηκε 16 June 2024].

Στεργιόπουλος, Β., 2022. 10 Μαρτίου 1847: Η θεμελίωση του Αρσακείου Μεγάρου. [διαδικτυακό] In.gr. Διαθέσιμο σε: <https://www.in.gr/2022/03/10/stories/features/10-martiou-1847-themeliosi-tou-arsakeiou-megarou/> [Ανακτήθηκε 14 January 2024].

Parida, S., 2020. Creative Crews discusses its award-winning classroom makeover for blind children in Thailand. [online] de51gn. Διαθέσιμο σε: <https://de51gn.com/creative-crews-discusses-its-award-winning-classroom-makeover-for-blind-children-in-thailand/> [Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2023].

Perkins Institute, 2023. What inclusive, accessible arts education looks like. [online] Διαθέσιμο σε: <https://www.perkins.org/what-inclusive-accessible-arts-education-looks-like/> [Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2023].

Newsroom, 2021. Οδός Πανεπιστημίου: Δύο αιώνες ιστορίας της σύγχρονης Αθήνας, χαραγμένοι σε έναν δρόμο. [διαδικτυακό] Το Μανιφέστο. Διαθέσιμο σε: <https://tomanifesto.gr/odos-panepistimioy-dyo-aiones-istorias-tis-sygchronis-athinas-charagmenoi-se-enan-dromo-87930> [Ανακτήθηκε 14 Ιανουαρίου 2024].

Newsroom, 2023. Στοά Αρσακείου: Ξεκίνησαν οι εργασίες για το πρώτο food hall στην Αθήνα. [διαδικτυακό] Lifo. Διαθέσιμο σε: <https://www.lifo.gr/now/greece/stoa-arsakeiou-xekinisan-oi-ergasies-gia-pto-food-hall-stin-athina> [Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου 2024].

Re-Thinking the Future, 2023. 10 Great examples of Architecture for the blind around the world. [online] Διαθέσιμο σε: <https://www.re-thinkingthefuture.com/designing-for-typologies/a2660-10-great-examples-of-architecture-for-the-blind-around-the-world/> [Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2023].

Teaching Students with Visual Impairments, 2023. Schools for the Blind. Διαθέσιμο σε: <https://www.teachingvisuallyimpaired.com/schools-for-the-blind.html> [Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου 2023].

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αρσάκειο Μέγαρο. Διαθέσιμο σε: <https://stoabibliou.gr/arsakeio-megaro/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Αρσάκειο Σχολείο. Διαθέσιμο σε: <https://arsakeio.gr/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Αρχαιολογία της Πόλης. Διαθέσιμο σε: <http://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Στοά Αρσακείου. Διαθέσιμο σε: <https://stoabibliou.gr/stoa-arsakeiou/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Στοά του Βιβλίου. Διαθέσιμο σε: <https://stoabibliou.gr/stoa-tou-vivliou/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Διαθέσιμο σε: <https://stoabibliou.gr/filekpaideftiki-etairia/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

FOTA: Friends of the Arts. Διαθέσιμο σε: <https://fota.gr> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Library Design Guide. Διαθέσιμο σε: <https://firstinarchitecture.co.uk/library-design-guide/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

Storefront for Art and Architecture. Διαθέσιμο σε: <https://stevenholl.com/project/storefront-for-art-and-architecture/> [Ανακτήθηκε 26 Ιουνίου 2024].

- ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ -

ΤΗΝ ΕΛΕΑΝΝΑ

ΤΟΝ ΧΑΡΗ

ΤΗΝ ΕΥΗ

ΤΟΝ ΣΠΥΡΟ

ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ

ΤΗΝ ΕΛΛΗ

ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟ

ΤΗ ΣΟΦΙΑ

ΤΟΝ ΑΜΑΛΙΑ

ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ

ΤΗ ΓΙΑΝΝΑ

ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ

ΤΟΝ ΣΠΥΡΟ

ΤΟΝ ΠΕΡΙΚΛΗ

ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

